

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

BILJANA ČULIBRK

Ljubljana, 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športno treniranje
Rokomet

VPLIV ŠOLANJA V ROKOMETNIH ODDELKIH GIMNAZIJE LJUBLJANA ŠIŠKA NA RAZVOJ ŠPORTNE KARIERE

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

dr. Mojca Doupona Topič, izr.prof.

RECENZENT:

dr. Marko Šibila, izr. prof.

KONZULTANT:

dr. Marta Bon, asist.

Avtorica dela:

BILJANA ČULIBRK

Ljubljana, 2008

ZAHVALA

Najprej velika zahvala mentorici prof. Mojci Douponi Topič za vso strokovno pomoč, nasvete in usmerjanje pri nastajanju mojega diplomskega dela, hvala tudi prof. Marti Bon in prof. Marku Šibili za vse nasvete in pomoč pri izbiri teme diplomske naloge.

Zahvaljujem se Sonji Čotar, ki mi je bila v veliko pomoč pri zbiranju podatkov in pridobivanju informacij, povezanih z Gimnazijo Šiška.

Nenazadnje, posebna zahvala moji družini, ki mi je v času študija neprestano stala ob strani.

Ključne besede: športni oddelki, gimnazija, rokomet, športna kariera

VPLIV ŠOLANJA V ROKOMETNIH ODDELKIH GIMNAZIJE LJUBLJANA ŠIŠKA NA RAZVOJ ŠPORTNE KARIERE

Biljana Čulibrk

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2008

Športno treniranje, rokomet

**Število strani: 66; Število preglednic: 12; Število grafov: 13; Število virov: 15 ;
Število prilog: 1.**

IZVLEČEK

Glavni namen diplomske naloge je bil ugotoviti, koliko rokomet in rokometna kariera pomenita mladim rokometošem. Zanimalo nas je tudi, kako so dijaki zadovoljni z delom trenerjev v teh športnih oddelkih in kakšne so ambicije teh dijakov po končanem šolanju.

Raziskava je bila izvedena na vzorcu 56 dijakov rokometnih oddelkov Gimnazije Ljubljana Šiška. Podatke smo dobili s pomočjo anketnega vprašalnika, za ugotavljanje razlik smo uporabili analizo variance ter hi–kvadrata, obdelali pa smo jih s pomočjo statističnega paketa SPSS.

Rezultati so pokazali, da je rokomet pomembno področje dijakov rokometnega oddelka, saj se želi skoraj polovica dijakov po končanem šolanju profesionalno ukvarjati z rokometom. Raziskava potrjuje tudi dejstvo, da so dijaki zadovoljni z delom trenerjev v teh oddelkih, saj analiza podatkov kaže, da je skoraj polovica dijakov (48%) mnenja, da med trenerji v klubu in šoli ne opažajo razlik.

SUMMARY

Main aim of the work was to find out how handball and its carrier influences on young handball players. I also wanted to find out if students are satisfied with the work of their trainers and what are the plans and ambitions for students after finishing the education.

The research was made by taking the pattern of 56 students of handball departments of Gimnazija Ljubljana Šiška. The given information was taken by survey, analysis of variants and hi-square-they were all made by the method of statistical pattern SPSS.

The results have shown that handball is an important area for students of handball department because almost half of the students want to continue their professional carrier after finishing the secondary education. The survey has shown that learners in these departments are satisfied with the work of their trainers. The analysis has also shown that almost half of the learners (48%) think that there are no differences among the trainers in clubs or at school.

KAZALO

1. UVOD	9
1.1 Športni oddelki v srednji šoli	11
1.1.1 Tuje izkušnje	11
1.1.2 Naše izkušnje	12
1.1.3 Oblikovanje športnega oddelka	13
1.1.4 Upravljanje modela	13
1.1.5 Izbor	14
1.1.6 Vodenje in koordinacija dela v športnih oddelkih	16
1.1.7 Izhodišča za učinkovito delovanje in upravljanje modela	16
1.1.7.3 Pedagoški koordinator	18
1.2 Športni (rokometni) oddelek na Gimnaziji Ljubljana Šiška	22
1.2.1 Značilnosti dela v športnem (rokometnem) oddelku	22
1.2.2 Posebnosti dela v športnem (rokometnem) oddelku	23
1.2.3 Organizacija pouka v športnem (rokometnem) oddelku	23
1.2.4 Organizacija treningov v športnem (rokometnem) oddelku	24
1.2.5 Vsebina treningov v športnem (rokometnem) oddelku	24
1.2.6 Financiranje športnega (rokometnega) oddelka	25
1.3 Športna kariera	27
1.3.1 Stopnje športne kariere	27
1.3.2 Prehodi med stopnjami v športni karieri	29
2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA	31
3. CILJI	32
4. HIPOTEZE	33
5. METODE DELA	34
5.1 Vzorec merjencev	34
5.2 Vzorec spremenljivk	34
5.3 Metode obdelave podatkov	35
6. EMPIRIČNI PODATKI ZA RAZISKAVO	36
6.1 SOCIALNO- DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	36
6.1.1 Začetek ukvarjanja z roketom	36
6.1.2 Kje ste začeli svojo roketno pot?	37
6.1.3 Kdo vas je navdušil za igranje rokometu?	38
6.1.4 Zakaj igrate roketu?	39
6.1.5 Iz katere regije prihajajo dijaki roketnega oddelka?	41
6.2 ŠOLANJE, TRENIRANJE IN IGRANJE ROKOMETA	42
6.2.1 Kdo vas je navdušil za šolanje v roketnem oddelku?	42
6.2.2 V kateri roketni ligi nastopate s svojim klubom?	42
6.2.3 Status v matičnem klubu	43
6.2.4 Reprezentančni status	45
6.2.5 Ali se vam zdi, da je šolanje v roketnem oddelku dobro organizirano?	47
6.2.6 Razumevanje s trenerji, poučevanje trenerjev in zadovoljstvo z njimi	48

6.2.7 Kakšni so pogoji za trening? _____	50
6.2.8 Se vam zdi, da so treningi v šoli dovolj raznoliki in dinamični? _____	51
6.2.9 Ali se vam zdi, da zaradi šolanja v rokometnem razredu napredujete v rokometni igri? _____	52
6.2.10 Kaj si želiš po končanem šolanju in kaj ti šolanje pomeni? _____	52
6.2.11 Ali je večina vaših ciljev povezanih z rokometom _____	54
6.2.12 Ali bi bili zelo potrti, če bi se poškodovali in ne bi mogli nadaljevati rokometne poti? _____	55
7. SKLEP _____	57
8. LITERATURA _____	60
9. PRILOGE _____	62

1. UVOD

Rokomet je ena najbolj razširjenih in priljubljenih športnih iger tako v Sloveniji kot v svetu. Zgodovina slovenskega rokometnega kluba sega že v leto 1950, ko so se pričeli pojavljati prvi rokometni klubi, ki so v okviru takratne Jugoslavije dosegali mnoge vidne rezultate, v obdobju po osamosvojitvi Slovenije pa so slovenski rokometarji le še nadaljevali z odmevnimi uspehi (Šibila, 2004).

Uspehi, kot so srebrna medalja na moškem evropskem prvenstvu leta 2004 in dva osvojena naslova Lige prvakinj ženskega rokometnega kluba Krim, so vsekakor več kot dober dokaz dobrega delovanja te panoge v Sloveniji in posledično velikega interesa otrok in mladine za ta šport.

Uspeh ni naključje, tudi ne uspešnost panožnih zvez. Slovenski rokomet je v preteklih letih beležil mnoge velike uspehe predvsem na ravni vrhunškega in tekmovalnega rokometnega kluba, ki je največkrat gonilo napredka panoge. Uspehi članskih reprezentanc in klubov, permanentno uvrščanje mladih reprezentanc na velika tekmovanja, kakovostna ligaška tekmovanja, itd. so dokaz kakovostnega strokovnega dela in ustreznih materialno-organizacijskih pogojev (Bon, 2005).

Morda je prav na področju rokometnega kluba opaziti največji razkorak med uspehi reprezentanc in klubov na eni strani in relativno slabo razširjenostjo panoge v osnovnih in srednjih šolah. Vzrokov za takšno stanje je verjetno več. Učenje rokometnega kluba je za učitelja (še zlasti, če nima rokometnih izkušenj) dokaj zahtevno. Rokomet je »zahteven« tudi z vidika materialnih pogojev (velika dvorana), poleg tega se malo uporablja kot rekreativni šport in je zaradi tega manj poznan širšim množicam (beri npr. razrednim učiteljicam). Po drugi strani pa ima tudi mnoge prednosti, predvsem kompleksno vplivanje na psiho-fizični razvoj mladostnikov, dejstvo, da izhaja iz naravnih oblik gibanja, relativno enostavnih pravil, dokaj veliko razširjenost v svetu in prisotnost v medijih (Bon, 2005).

Rokomet v Sloveniji se je začel kot šport srednješolcev, verjetno bi bilo primerno, da se v tej smeri tudi razvija. Kot šport dijakov in študentov se bo razvijal, če bodo otroci in mladostniki rokomet dobro spoznali kot osnovnošolci ter nadalje dijaki na različnih srednjih in strokovnih šolah.

V Sloveniji rokometu visoko mesto v množici športov drži rezultatska uspešnost in s tem povezana medijska prisotnost. Že nekaj let pa opažamo, da je slabo zastopan na področju šol, predvsem na ravni srednjih šol. Na srednjih šolah se dokaj organizirano igra le v sredinah z veliko rokometno tradicijo, v pretežnem delu Slovenije pa ne. Zdi pa se, da se da na tem področju precej storiti. Eden večjih premikov na tem področju

je usmeritev pozornosti Rokometne zveze Slovenije tudi v projekt »mini rokomet« oz. »Rokomet, moja igra« in v projekt Rokometni oddelek na Gimnaziji (Bon, 2005).

Projekt Rokometni oddelek na Gimnaziji je projekt, katerega osnovni namen je ustvarjanje pogojev za sočasni razvoj mladih na rokometnem in učnem oz. izobraževalnem področju. Eden od ciljev je tudi usmerjanje v vrhunski rokomet, ne pa primarni. Panoga potrebuje ljudi s pozitivnimi izkušnjami iz rokometnega udejstvovanja, ki se bodo po zaključku šolanja kot odrasle osebe tvorno vključevale v delovanje panoge na različnih ravneh (kot trenerji, organizatorji, zdravniki, novinarji...) (Bon, 2005).

Kljub temu, da se v Sloveniji lahko pohvalimo z mnogimi vrhunskimi igralci, bode v oči dejstvo, da se še vedno poslužujemo nakupa igralcev iz tujine, ki v naših najuspešnejših moštvih nosijo vodilne vloge. Ravno zaradi tega se zdi uvedba rokometnega oddelka velik korak naprej, prvotno zaradi razvoja igralcev, nenazadnje pa tudi zaradi strmenja k cilju, da naši vrhunski športniki uspejo uspešno uskladiti šolanje in šport.

Vsekakor ne gre pričakovati, da bi iz tega projekta izšli sami vrhunski igralci in igralke. Verjamem pa, da bodo mnogi ostali vpeti v rokometna dogajanja na mnogih področjih.

Tudi sama bom s svojim diplomskim delom skušala vplivati na boljše delovanje v rokometnih oddelkih, saj pričakujem, da bo diplomsko delo služilo kot povratna informacija o uspešnosti delovanja v rokometnih oddelkih vsem trenerjem in profesorjem, ki v teh oddelkih tudi delujejo. Poleg tega pa bodo dobljeni podatki koristni tudi pri nadaljnjem načrtovanju dela v teh oddelkih.

1.1 Športni oddelki v srednji šoli

1.1.1 Tuje izkušnje

Sistematično odkrivanje talentov in zagotavljanje možnosti za njihov razvoj je eden temeljnih pogojev za uspešno delo v kakovostnem in vrhunskem športu. V svetu so že pred več kot tremi desetletji začeli z eksperimenti in uvedbo športnih oddelkov in športnih šol. Najbolj tipična sta dva modela:

- ameriški, kjer sta proces treniranja in izobraževanja popolnoma enakovredna in integrirana tako prostorsko kot pedagoško. Osnovni motiv za ukvarjanje s športom je identifikacija tekmovalcev s svojo šolo. Pouk športne vzgoje v šoli dopolnjujejo s popoldanskimi treningi, nad mladimi pa bdijo šolski trenerji (Cankar idr., 1995).

Članek iz ameriške revije *Qualitative Sociology* (P. Pitts, 1992) opisuje, na kakšen način uvajajo športnike v njihovo šolstvo. Avtor govori o košarkarskih programih, kjer je temeljno vodilo uspešno usklajevanje športa in izobraževanja, saj je sistem zastavljen tako, da neuspešnost na področju izobraževanja onemogoča napredovanje na področju športa. Bistvo teh oddelkov je torej odkrivanje talentov in hkratno izobraževanje, izboljševanje komunikacije in navezovanje socialnih stikov.

Avtor omenja tudi specifične Bejzbol akademije v ZDA, ki so namenjene športnikom iz Karibskih držav, ki bi želeli uspeti v ZDA. Športniki, ki se šolajo na tej akademiji, dobivajo simbolična mesečna plačila, prenočišča, možnost izobraževanja in zdravstveno zavarovanje. Poleg razvoja na področju športa te akademije učijo tudi tolerance do soljudi, predvsem zaradi izrazite rasne diskriminacije, higiene, jezika in navezovanja socialnih stikov.

- model vzhodnoevropskih držav je do velikih sprememb na vzhodu v začetku devetdesetih temeljil predvsem na popolni izolaciji športnih talentov, ki so bili izbrani z zelo selektivnimi metodami. Proces šolanja je bil podrejen procesu treniranja, saj so bile ponekod šole v pristojnosti športnih organizacij in ne šolstva. V celotnem modelu je prihajalo do močno vprašljivih, tudi nesprejemljivih rešitev in prijemov (Cankar idr., 1995).

Poleg zgoraj omenjenih modelov so zanimive tudi druge države, ki imajo svoj lasten princip. Tako imajo nekatere šole v Avstriji, ki dajejo poudarek športu, športno vzgojo vsak dan. Na Finskem deluje enajst športnih šol, ki so glede na športno zvrst razporejene po vsej državi – zahteve teh šol so popolnoma enakovredne ostalim šolam, le da je tu mogoče šolanje podaljšati za eno leto. Zelo dobro pokritost športnih

oddelkov ima tudi Norveška, ki ima okoli 80 gimnazij, ki v učnem programu dajejo prednost športu. V desetih gimnazijah pa se šolajo samo vrhunski športniki (Cankar idr., 1995).

To je le nekaj izbranih držav. Vsaka temelji na svojem modelu, za katerega meni, da je za razvoj športnikov v njihovi državi najboljši. Nam najbližje sta madžarski in nemški (bivši zahodni del sedanje Nemčije) model. Gre za uspešno integracijo izobraževanja in treniranja v športnih oddelkih ter športnih šolah že vrsto let. Značilna sta dva tipa oddelkov (tip A in tip B) (Cankar idr., 1995).

1.1.2 Naše izkušnje

V Republiki Sloveniji je glede na predvideno število za šport nadarjenih srednješolcev v športno razvitejših okoljih mogoče predvideti deset gimnazij, ki lahko organizirajo športne oddelke (Cankar idr., 1995).

V gimnazijah je mogoče organizirati oddelke tipa A in B. Tip A, ki se danes ne uporablja več, je bil namenjen predvsem učencem, ki so si želeli več športa. Vključeni so morali biti v reden, sistematičen proces športne vadbe v šoli ali društvih, ni pa bilo nujno, da je ta bila zasnovana kot resnejši trening s sistemom tekmovanj. Poudarjeni sta bili le bogatejša športna ponudba in visoka raven športne vzgoje (Cankar idr., 1995).

Tip B so športni oddelki, ki jih uporabljamo v Sloveniji. V teh oddelkih je poudarjeno fleksibilno usklajevanje šolskih obveznosti s sistematičnim procesom treniranja in športnimi dosežki. Ta tip športnega oddelka je namenjen perspektivnim mladim športnikom, ki redno trenirajo in tekmujejo ter so vključeni v mladinske šole in za svojo starost dosegajo zelo dobre športne rezultate. Športne kriterije izbora učencev je potrdil Strokovni svet za šport, dijaki pa morajo imeti za vpis v gimnazijski program tudi ustrezen učni uspeh. Za ustanovitev športnih oddelkov si mora šola pridobiti sodelovanje panožne zveze in športnih organizacij lokalne skupnosti. Tako delo je smiselno organizirati le v okoljih z izrazito razvito organiziranostjo športa. Sredstva za delo prispeva poleg rednih proračunskih sredstev za financiranje šolskega programa tudi športno področje. Del sredstev za plačilo nadstandardnega programa zbere šola s prispevki sponzorjev in donatorjev, del sredstev pa prispevajo starši (Cankar idr., 1995).

1.1.3 Oblikovanje športnega oddelka

Tako naše kot tuje izkušnje so pokazale, da večjo uspešnost lažje dosežemo v bolj homogenih oddelkih.

Povsem homogene oddelke je smiselno oblikovati in organizirati predvsem tam, kjer je določena športna panoga že tradicionalna, krepko uveljavljena, dobro organizirana, na voljo pa morajo biti tudi usposobljeni trenerji. Tu je potem tudi več športnikov določene športne zvrsti. Ob šoli ali neposredni bližini mora biti ustrezen športni center s sodobnimi, za izbran šport potrebnimi napravami in objekti. Idealno je, če je v kraju tudi sedež športne organizacije oziroma kluba, dobra prometna povezava in ob šoli internat za dijake (Cankar idr., 1995).

Večjo homogenizacijo je mogoče doseči tudi z združevanjem športov s podobno periodizacijo in podobnimi značilnostmi treninga (združiti igralce z žogo ali pa individualne športnike) (Cankar idr., 1995).

Pri oblikovanju heterogenega športnega oddelka priporočamo vključitev dijakov športnikov z ne več kot pet ali šest različnimi športnimi zvrstmi, a s podobno periodizacijo (Cankar idr., 1995).

V športne oddelke B-tipa je smiselno vključevati dijake športnike, ki se ukvarjajo s športi z večjim obsegov treninga, zlasti tiste, ki potrebujejo trening dvakrat dnevno in kjer je dobra bazična priprava izjemnega pomena. Dijake, ki se ukvarjajo s športi, kjer je proces treniranja manj obsežen, pa je mogoče vključevati tudi v športne oddelke tipa A. Pri tem morajo imati več športa v izbirnem delu vsebin in ugodnosti, ki jih omogoča Pravilnik o statusu športnika (Cankar idr., 1995).

1.1.4 Upravljanje modela

Model je smiselno upravljati na več, med seboj dopolnjujočih se ravneh. Tako upravljamo model znotraj in zunaj šole.

Upravljanje znotraj šole ima kot izhodišče združevanje šolskega in športnega procesa. Prva raven znotraj šolskega upravljanja je strokovni kolegij, ki ga sestavljajo športni in pedagoški koordinator ter ravnatelj šole. Na ta način je zagotovljeno optimalno medsebojno informiranje ter enakovredno obravnavanje šolskega in športnega procesa (Cankar in Kovač, 1995).

Na drugi ravni upravlja podsistem športnega dela kolegij, sestavljen iz trenerjev, ekspertov za posamezno športno panogo, po potrebi lahko sodeluje tudi zdravnik, psiholog, itd. (Cankar in Kovač, 1995).

V podsistemu šolskega dela se razredniki športnih oddelkov, učitelji posameznih predmetov in psiholog združujejo v pedagoški kolegij, ki ga vodi pedagoški koordinator (Cankar in Kovač, 1995).

Upravljanje zunaj šole pomeni posredno vplivanje zunanjih dejavnikov na model. Med te uvrščamo: starše, ki vpisujejo dijake v te oddelke in morajo za uspešno delo vsestransko podpirati svojega otroka, posamezne panožne zveze, ki sooblikujejo nastajajoči razred in država (nacionalni program), ki mora opredeliti, katerim športnim zvrstem je s tako obliko treba zagotoviti ustrezno podporo (Cankar in Kovač, 1995).

1.1.5 Izbor

Eno od temeljnih strokovnih vprašanj predstavlja izbor kandidatov za športni oddelek. V ospredju sta zlasti dva vidika:

- kako določiti ustrezne kriterije za izbor mladih športnikov in kako na osnovi teh kriterijev čim bolj zanesljivo izbrati tiste, ki bodo lahko uspešno združili izobraževanje in vrhunski trening,
- kako določiti kriterije za napredovanje v posameznih letnikih, če tempo športnega razvoja ni zadovoljiv ali pa druge okoliščine (poškodba, prenehanje s treningom, nemotiviranost) onemogočajo doseganje ustrezne ravni učinkovitosti v športu (Cankar in Kovač, 1995).

Izbor dijakov temelji na načrtnem opazovanju in merjenju kandidatov (zahteve za vpis v gimnazijski program, športni rezultati, ocenjevanje nadarjenosti na osnovi športnovzgojnega kartona, trenerjeva ocena perspektivnosti, interes otroka, staršev in kluba, zdravstveni status, itd.) (Cankar in Kovač, 1995).

Čeprav dober izbor daje osnovo za napredovanje razvoja športnika, v procesu šolanja in treniranja vendarle prihaja zaradi različnih vzrokov do dokaj neenakomernega tempa napredovanja. Po časovnem dveh let je treba zaradi tega predvideti ponoven izbor za napredovanje v višje letnike. Pri tem je treba ravnati človeško in pedagoško. Kljub vnaprej določenim okvirnim kriterijem je odločilnega pomena presoja strokovnega kolegija (Cankar in Kovač, 1995).

1.1.5.1 Kriteriji za izbor in vpis učencev v gimnazijske športne oddelke

Vsi kandidati, ki se želijo vpisati v gimnazijski športni oddelek, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

a) pedagoške zahteve;

pri vpisu veljajo enake zahteve kot v vseh drugih gimnazijah.

b) zdravstvene zahteve;

kandidati morajo predložiti zdravniško potrdilo, da so sposobni prenašati večje napore športnega treninga in tekmovanj. Zdravniško potrdilo mora izdati zdravnik, specialist medicine športa, prometa in dela. Velja tudi potrdilo, izdano na podlagi rednega preventivnega pregleda športnika v zadnjem letu.

c) merila za določitev statusov;

kandidate se na podlagi uspešnosti razvrsti v statute A, B in C. Za določitev statusov so izdelana merila, po katerih nacionalne panožne zveze določijo status posameznega kandidata. Le-tega nacionalne panožne zveze posredujejo kot potrdilo o registraciji in udeležbi na uradnih tekmovanjih.

d) izjava trenerja o sodelovanju s športnim koordinatorjem;

e) potrdilo o članstvu v športnem klubu/društvu, športnih dosežkih in ciljih oziroma perspektivnosti;

f) potrdilo Olimpijskega komiteja Slovenije – združenja športnih zvez o dodelitvi in trajanju naziva, če ga kandidat ima;

g) pred vpisom je pomemben pogovor s kandidatom in starši (www.olympic.si).

1.1.6 Vodenje in koordinacija dela v športnih oddelkih

Pri vodenju gimnazije, ki ima športne oddelke tipa B, naj bo eden od vodilnih delavcev (ravnatelj ali pomočnik šole) zadolžen za naslednje managersko delo:

- sodeluje pri zagotavljanju sredstev sponzorjev za nakup dodatne osebne in skupne šolske opreme, za organizacijo skupnih priprav, šole v naravi, kvalitetnejšo prehrano dijakov,
- skrbi za zagotavljanje pogojev za celovito športno podobo gimnazije,
- skrbi za medijsko odzivnost,
- skrbi za kakovostno predselekcijo in vpis novih kandidatov,
- skrbi za povezavo in sodelovanje s podobnimi šolami v tujini (Cankar idr., 1995).

1.1.7 Izhodišča za učinkovito delovanje in upravljanje modela

Delo v športnih oddelkih zahteva povečan obseg športne dejavnosti v šoli, ustrezno koordinacijo ter dodatne materialne in organizacijske pogoje ter rešitve (Cankar in Kovač, 1995).

1.1.7.1 Normativni pogoji

a) število učencev v oddelku;

dosedanja spremljava kaže, da je za učinkovito realizacijo gimnazijskega programa potrebno manjše število dijakov v oddelku (10 – 20 dijakov). S tem je zagotovljeno:

- bolj individualno delo z dijaki,
- lažje delo učiteljev,
- ustrezen izbor dijakov.

b) več ur športne vzgoje;

poleg treh ur športne vzgoje, ki so v rednem gimnazijskem predmetniku, so potrebne vsaj še tri dodatne ure.

c) kadrovski pogoji;

za nemoten potek dela v športnih oddelkih skrbi strokovni kolegij, ki ga sestavljajo:

- ravnatelj,
- športni koordinator,
- pedagoški koordinator (Cankar in Kovač, 1995).

Strokovni kolegij sprejema vse strokovne odločitve o poteku dela v športnih oddelkih (Cankar, Kovač, 1995).

Športni koordinator vodi športni kolegij, ki ga sestavljajo športni pedagogi, trenerji in predstavniki klubov (Cankar in Kovač, 1995).

Pedagoški koordinator vodi pedagoški kolegij, ki ga sestavljajo psiholog, razredniki športnih oddelkov in učitelji, ki poučujejo v športnih oddelkih (Cankar in Kovač, 1995).

1.1.7.2 Športni koordinator

Ustrezno integracijo med šolo in športom lahko zagotovimo le v primeru, če športni koordinator (športni pedagog – specialist) v šoli s športnimi oddelki kompleksno koordinira delo. Športni koordinator skrbi največ za štiri športne oddelke. Naloge koordinatorja so:

- neposredno delo z učenci (pouk športne vzgoje) in
- koordinacija dela.

Neposredno delo z učenci

1 oddenek – 15 ur pouka športne vzgoje,
2 oddelka – 14 ur pouka športne vzgoje,
3 oddelki – 13 ur pouka športne vzgoje,
4 oddelki – 12 ur pouka športne vzgoje.

Koordinacija dela

a) Vodenje in usmerjanje strokovnega dela:

- vodi in usmerja celotno strokovno delo na področju športa,
- pripravlja globalni program dela, skupne analize in poročila,
- skrbi za strokovno sodelovanje šole s panožnimi zvezami, lokalno skupnostjo in društvi,
- organizira in usmerja interno izobraževanje športnih pedagogov, ki delajo v športnih oddelkih,
- publicira strokovna besedila (Cankar idr., 1995).

b) Skrb za potek dela:

- vodi športni kolegij (trenerji, predstavniki društev),
- sodeluje z upravljalci športnih objektov,
- sodeluje pri selekcioniranju dijakov ob vpisu,
- skrbi za organizacijo in potek dela v športnih oddelkih,
- skrbi za usklajevanje športne vadbe v šoli s specialnim treningom v društvih,
- načrtuje in organizira šolo v naravi, športne dneve in ostale izbirne vsebine s športno tematiko,
- vodi in usmerja sodelovanje šolskih ekip v šolskem tekmovalnem sistemu,
- organizira vključevanje zunanjih sodelavcev – specialistov,
- sodeluje z Zavodom za šolstvo, s Sektorjem za šport in Strokovnim svetom za šport,
- sodeluje z Inštitutom za šport (Cankar idr., 1995).

c) Sodeluje z drugimi pedagoškimi delavci v šoli:

- sodeluje z vodstvom šole, pedagoškim koordinatorjem in svetovalno službo,
- sodeluje z razrednim učiteljskim zborom (Cankar idr., 1995).

d) Lastno izobraževanje:

- permanentno izobraževanje,
- specialistični študij,
- izpopolnjevanje v tujini,
- sodeluje v projektnih skupinah in vodenju manjših projektov (Cankar idr., 1995).

1.1.7.3 Pedagoški koordinator

Profil pedagoškega koordinatorja določajo opredeljene naloge, ki zahtevajo poglobljeno psiho-pedagoško in metodološko znanje. Dela in naloge pedagoškega koordinatorja obsegajo:

- neposredno delo z učenci in
- koordinacija pedagoškega dela (Cankar idr., 1995).

Neposredno delo z učenci

1 oddelek – 15 ur pouka,

2 oddelka – 14 ur pouka,

3 oddelki – 13 ur pouka,

4 oddelki – 12 up pouka.

Koordinacija dela

a) Vodenje in usmerjanje strokovnega dela:

- vodi in usmerja strokovno delo na vzgojno-izobraževalnem področju,
- vodi in koordinira manjše notranje razvojne naloge (individualni načini dela z učenci, organizacija dela, itd.),
- pripravlja skupne analize in poročila,
- organizira in usmerja interno izobraževanje učiteljev, ki delajo v športnih oddelkih,
- publicira strokovna besedila (Cankar idr., 1995).

b) Skrb za potek dela:

- sodeluje pri izbiri in vpisu učencev v športne oddelke,
- sodeluje pri prehodu učencev v višje letnike in pomaga pri preusmerjanju, učencev, ki zaradi poškodbe ali prenehanja z aktivnimi treningi oziroma, neuspešnosti pri šolskem delu želijo šolanje nadaljevati v običajnih gimnazijskih oddelkih ali lažjih programih šolanja,
- sodeluje s starši pri organizaciji šolskega dela (Cankar idr., 1995).

c) Sodeluje z drugimi pedagoškimi delavci v šoli:

- sodeluje z vodstvom šole, športnim koordinatorjem in svetovalno službo,
- vodi pedagoški kolegij (razredniki športnih oddelkov oziroma učitelji, ki poučujejo v posameznem oddelku),
- koordinira delo razrednikov posameznih razredov,
- koordinira delo razrednikov pri najnujnejših administrativnih opravilih,
- sodeluje z razrednim učiteljskim zborom (odsotnost dijakov, preverjanje znanja po odsotnosti, potrebe po dopolnilnem delu po odsotnosti),
- sodeluje z Zavodom za šolstvo (priprava analiz, poročil) (Cankar idr., 1995).

d) Lastno izobraževanje:

- permanentno strokovno spopolnjevanje,
- specialistični študij,
- obiski seminarjev doma in v tujini,
- sodeluje v projektnih skupinah in vodenju manjših projektov,
- publiciranje v strokovnih revijah (Cankar idr., 1995).

1.1.7.4 Učitelji

V športnih oddelkih je potrebno zasnovati stalno skupino učiteljev izobraževalnih predmetov. Zaželeno je, da so to učitelji, ki so tudi sami doživeli proces športne vadbe in ki se sami odločijo za delo v športnih oddelkih. To povečuje njihovo sposobnost vživljanja v življenje in do dijakov športnikov. Učna obveznost učiteljev, ki poučujejo več kot pet ur v športnih oddelkih, je dvajset ur tedensko, od tega sedemnajst ur pouka in tri ure individualnega pouka. Športni pedagog, ki poučuje športno vzgojo v športnih oddelkih mora imeti poleg končane Fakultete za šport še izkušnje na terenskem področju in specializacijo. Poleg rednega pouka opravlja še naslednje naloge:

- podrobneje pozna športne cilje in programe posameznih dijakov športnikov,
- koordinira delo, če ima dijak svoj individualni program,
- v sodelovanju s športnim koordinatorjem pripravlja časovni raspored športne vadbe v šoli,
- sodeluje s trenerji pri načrtovanju treningov,
- spremlja in analizira morfološki in motorični status ter razvoj športnega dosežka vsakega posameznika,
- pripravlja podatke, analize in poročila o realizaciji lastnega programa dela,
- spremlja dijakove izostanke zaradi priprav in tekmovanj,
- sodeluje s športnim in pedagoškim koordinatorjem,
- sodeluje s starši ter jih seznaja s potekom treninga in dosežki na športnem področju,
- spremlja zdravstveni status dijakov in sodeluje s športno ambulanto (Cankar idr., 1995).

1.1.7.5 Trenerji

Mladi morajo biti deležni kakovostnega splošnega in specialnega športnovzgojnega procesa. Zaradi pravilnega časovnega in količinskega odmerjanja le-tega in upoštevanja najširših pedagoških razsežnosti je nujno, da jih vodijo ustrezno strokovno usposobljeni športni pedagogi (trenerji) (Cankar idr., 1995).

Če bi trenerji specialisti dobili delovno mesto v šoli, bi hkrati rešili nekaj temeljnih izhodišč:

- zagotovili bi bolj strokovno, kontinuirano in racionalno delo,
- trenerji bi bili vključeni v primeren sistem strokovnega spopolnjevanja,
- vključeni bi bili v strokovni kolegij v šoli (Cankar idr., 1995).

Zaposlitev športnih pedagogov – trenerjev v šolah ne pomeni trganja vezi s klubi in športnimi društvi. Nasprotno, šele to zagotavlja nujno potrebno sodelovanje med šolo in klubi (Cankar idr., 1995).

Zanimiv je podatek z ameriških univerz (P. Pitts, 1992), ki govori o tem, da trenerji ob začetku šolskega leta naredijo orientacijski plan za vsakega športnika posebej. Plan je odvisen od posameznikovih osebnosti in drugih lastnosti. Temelji k temu, da se izboljša tako osebni uspeh kot uspeh celotne ekipe, kar pomeni, da trenerji skušajo od vsakega potegniti tisto, kar bi najbolj pripomoglo k uspehu moštva.

1.1.7.6 Materialni pogoji

Šola mora imeti:

- sodobne pokrite in zunanje športne površine neposredno ob šolski zgradbi,
- sodobno športno opremo in ustrezno tehnologijo,
- dobre možnosti prevoza oziroma internat z možnostjo prehrane,
- športno ambulanto v kraju, kjer je organiziran športni oddelek (Cankar, idr., 1995).

1.2 Športni (rokometni) oddelek na Gimnaziji Ljubljana Šiška

Rokometni oddelek na Gimnaziji Ljubljana Šiška je z delovanjem pričel v letu 2002, na pobudo športne pedagoginje Saše Vesel in takratnega vodstva Gimnazije Šiška. Rokometna zveza Slovenije je pobudo sprejela, ker se je zdelo, da bi t.i. Rokometni oddelek dolgoročno lahko pomembno prispeval k strokovno-organizacijski razvitosti panoge na višjo raven. Prve ideje so šle v smer, da bi na enem mestu zbrali predvsem rokometne reprezentance. V tem primeru bi prevladoval t.i. športni kriterij. Kmalu pa je postalo jasno, da v rokometnih razmerah to ni realna usmeritev, zato soo smotre in cilje preoblikovali. Dijaki kombinirajo vadbo v šoli in v svojih klubih. Praviloma dijaki ne bivajo v internatu tako kot pri drugih športih. Zaenkrat se zdi, da je to za rokometne oddelke optimalna rešitev (Bon, 2005).

Osnovni namen projekta iz vidika RZS je tvorno sodelovati pri kompleksnem športnem in izobraževalnem procesu nadarjenih rokometišev ter hkrati okrepitev rokometne dejavnosti v slovenskih srednjih šolah. RZS želi s tem projektom predvsem omogočiti učencem možnost dobro organizirane in strokovno vodene dejavnosti (Bon, 2005).

Cilj šolanja na Gimnaziji Ljubljana Šiška niso samo vrhunski rezultati, ampak optimalen razvoj mladih športnikov na vseh področjih.

1.2.1 Značilnosti dela v športnem (rokometnem) oddelku

- Dijaki so pri vpisu najprej izbrani po športnem in nato še po učnem kriteriju,
- število dijakov v oddelku je od 11 do 22,
- pouk poteka le v dopoldanskem času,
- učitelji, ki poučujejo v športnih oddelkih, imajo v delovni obveznosti nekaj ur namenjenih za individualno pomoč dijakom športnikom,
- pouk športne vzgoje poteka v obliki treh jutranjih treningov po 2 do 6 ur tedensko,
- vsako leto, razen v četrtem letniku, imajo dijaki dva športna tedna, zimskega in letnega, namenjena športnim pripravam na terenu,
- dijaki vrhunski športniki, ki so dlje časa odsotni zaradi športa, lahko šolanje usklajujejo z individualno pogodbo,
- dijakom, ki so perspektivni ali vrhunski športniki in iz opravičljivih razlogov ne napredujejo ali ne zaključijo šolanja, se status dijaka lahko podaljša, vendar največ za dve leti,

- za usklajevanje dela z dijaki skrbijo razrednik, športni in pedagoški koordinator, svetovalna služba, posredno pa celoten učiteljski zbor in kolegij ravnatelja,
- preverjanja in ocenjevanja so vnaprej napovedana tako za pisno kot za ustno preverjanje ocen in so skupaj s športnimi obremenitvami vpisana v poseben obrazec v dijakovem rokovniku,
- dijak športnik lahko prehaja iz športnega v splošni oddelek in obratno. Prehod je urejen s pravilnikom,
- dijaki športniki so razdeljeni po kategorijah glede na svojo športno uspešnost, pridobijo lahko A,B ali C-status.

1.2.2 Posebnosti dela v športnem (rokometnem) oddelku

- Koordinacija med športnim in šolskim delom je optimalna,
- dijaki imajo v urnik vgrajene organizirane ure učne pomoči (OUP), ki so v prvem trimeslju obvezne,
- dijaku je nudena vsakodnevna pomoč pedagoga, vzgojitelja in psihologa,
- dijakom je zagotovljena športnikom prilagojena prehrana,
- v dopoldanskem času imajo štiri treninge, od tega dva rokometna pod vodstvom rokometne strokovnjakinje Sonje Čotar. Enkrat je oddelek skupaj, enkrat pa so deljeni po spolu,
- športna vzgoja in rokometni treningi se izvajajo v vrhunskih pogojih – atletski stadion in atletska dvorana, gimnastični center na Drenikovi, Hala Tivoli,
- rokometna zveza dijake opremi z osnovno športno opremo – trenirke, dresi, žoge,
- sodelovanje s fizioterapevtom je zagotovljeno.

1.2.3 Organizacija pouka v športnem (rokometnem) oddelku

Pouk je organiziran v dopoldanskem času in je dopolnjen z individualnimi urami za pomoč dijakom pri njihovem samostojnem učenju. Učiteljski zbor, koordinatorji, trener, in svetovalna služba tedensko usklajujejo svoje delo na skupnem sestanku. Takšna oblika dogovarjanja o skupnem delu je najbolj učinkovita.

V sklopu obveznih izbirnih vsebin šola organizira dva športna tedna, enega takoj na začetku ali pa na koncu pouka in enega pozimi. V teh športnih taborih so organizirane različne športne aktivnosti: pohodništvo, kolesarjenje, lokostrelstvo, plezanje po naravnih in umetnih stenah, vožnja s kajaki in kanuji, smučanje, tek na smučeh, deskanje na snegu, potapljanje... Poleg tega so vključena tudi predavanja

iz teorije športa. Dijaki tu dobijo informacije, ki jim pomagajo, da bolje spoznajo svoj šport. Pridobijo tudi nekatere teoretične vsebine: gornišstvo in nevarnosti v gorah, športna prehrana, osnovne motorične sposobnosti, športna forma, načrtovanje dela v športnem treniranju, regeneracija športnikov, doping, fair play in druge.

1.2.4 Organizacija treningov v športnem (rokometnem) oddelku

Treningi dijakov so razdeljeni na dopoldanski in popoldanski del. V dopoldanskem času, v času rednega pouka, imajo štiri treninge: dva rokometna, atletske treninge ter akrobatiko oz. športne igre v prvem in drugem letniku. V tretjem letniku imajo dijaki še vedno dva rokometna treninga. Enkrat imajo trening moči na atletskem stadionu, enkrat pa imajo trening za razvoj koordinacije, ravnotežja in eksplozivne moči v telovadnici. Po potrebi oz. po dogovoru s klubskimi trenerji imajo dijaki možnost treninga v šolskem fitnessu.

V popoldanskem času trenirajo v svojih klubih. Če pa so nameščeni v dijaškem domu, jim šola organizira vadbo v svoji starostni kategoriji v enem izmed ljubljanskih klubov.

Za treninge so zagotovljeni najboljši možni pogoji na atletskem stadionu, v specializirani gimnastični dvorani, telovadnici, dijaki pa imajo na voljo tudi fitness. Vsi treningi so lahko podprti z nadstandardno opremo (avdio-video oprema, merilniki srčnega utripa, tenziometrijska plošča, računalniška oprema in strokovna literatura).

1.2.5 Vsebina treningov v športnem (rokometnem) oddelku

Atletika: na atletskih treningih v prvem in drugem letniku je delo usmerjeno tako, da dijaki spoznajo vse atletske discipline. Ta del je namenjen razvoju koordinacije, širine motoričnih znanj in splošne izobrazbe. Nekaj treningov je namenjenih tudi razvoju hitrosti, predvsem pa se pri vsaki uri izvajajo specialne tekaške vaje, ki izboljšujejo tehniko teka. Te vaje pomagajo pri izboljšavi odziva, ki je za rokomet zelo pomemben.

V tretjem letniku je poudarek na učenju pravilne tehnike dvigovanja uteži, v četrtem pa dijaki izvajajo trening z utežmi po individualnih sposobnostih.

Akrobatika: treningi se izvajajo v vrhunskem gimnastičnem centru v telovadnici na Drenikovi ulici. Tu dijaki izvajajo osnovni program akrobatike (osnovni tehnični

elementi, salto, premet naprej, premet nazaj, skoki na veliki in mali prožni ponjavi) in program športne gimnastike (preskok, drog, bradlja, gred).

Športne igre: dijaki se spoznavajo z drugimi športnimi igrami (poglobljeno košarka in odbojka, drugi športi, nogomet, judo, hokej... pa zgolj informativno) - vse v smislu širjenja motoričnih znanj in razvoja koordinacije.

Rokometni treningi: potekajo v mali dvorani Hale Tivoli od ponedeljka do petka od 7.30 do 9.00 ure. Vsak letnik ima dva rokometna treninga tedensko, enkrat so združeni po letniku, enkrat pa po spolu. 3. letnik pa ima še en dodatni rokometni trening v okviru športne vzgoje, ki poteka v šolski športni dvorani.

Treningi so organizirani tako, da je največji poudarek na individualni napadalni in obrambni tehniki ter taktiki. Veliko število vaj se izvaja v dvojicah, trojicah. Za tak način treningov so se odločili predvsem zato, ker v klubih gojijo različne obrambne oz. napadalne taktične variante, individualne elemente, vaje v dvojicah, trojicah pa lahko dijaki in dijakinje nemoteno uporabljajo na treningih svojega kluba.

Dijaki in dijakinje rokometnih oddelkov nastopajo za šolski ekipi v tekmovanju srednjih šol, zato je nekaj treningov namenjenih tudi kolektivni tehniki in taktiki napada ter obrambe, ki sta odvisni od razpoložljivega kadra. Nekaj treningov je posebej namenjenih tudi vratarjem in vratarkam. Te treninge izvaja trener, ki je posebej usposobljen za delo z vratarji.

Na rokometnih treningih sodelujejo občasno tudi reprezentančni trenerji. Redno pa se v delo vključujejo klubski trenerji.

Testiranja: Vsako leto se dvakrat izvede testiranje motoričnih sposobnosti. Rezultati testiranja jasno kažejo napredek posameznikov, kar pomeni, da so tako rokometni treningi kot tudi športna vzgoja bili pravilno zasnovani.

Test eksplozivne moči s tenziometrično ploščo in test 20 m iz letečega in visokega štarta se izvaja trikrat letno. S tem spremljajo individualni napredek rokometišev.

1.2.6 Financiranje športnega (rokometnega) oddelka

Kot partnerji v projektu sodelujejo Ministrstvo za šolstvo in šport, Gimnazija Ljubljana Šiška, Rokometna zveza Slovenije, dijaki in njihovi starši (Bon, 2005).

Financiranje rokometnega oddelka je razpršeno. Oddelek se financira iz sredstev, ki jih za svoje delovanje dobi gimnazija s strani ustanovitelja (Ministrstvo za šolstvo in šport), iz javnega razpisa (MŠŠ) za izvajalce letnega programa športa in iz razpisa (MŠŠ) za panožne športne šole (trenerski kader). Pomemben delež prispeva Rokometne zveza Slovenije, saj sofinancira strokovni kader, objekte za vadbo in opremo. Del sredstev predstavljajo tudi viri šolskega sklada in prispevki udeležencev oz. njihovih staršev (Bon, 2005).

1.3 Športna kariera

Športna kariera je definirana kot večletna športna dejavnost posameznika, usmerjena k dosežkom na tekmovanjih najvišje ravni, k izboljševanju najvišje ravni in k izboljševanju lastnih športnih sposobnosti. Na športno kariero lahko gledamo z dveh vidikov, in sicer z vidika športnih dosežkov, med katere sodijo rekordi, uvrstitve na tekmovanjih in športni naslovi, ter z vidika vpliva športne kariere na razvoj in življenje posameznika. Športno kariero sestavlja več stopenj, vsako pa opredeljuje niz specifičnih zahtev, ki se jim mora športnik prilagoditi. Med stopnjami športne kariere so prehodna obdobja oziroma prehodi ali tranzicije (Cecič Erpič, 2002).

Športne kariere ne potekajo gladko. Športniki razvoj svoje kariere večinoma opisujejo z dogodki, ki so pomembno determinirali njen potek. Te dogodke lahko označimo kot prehode, saj od posameznika zahtevajo prilagajanje in spoprijemanje s specifičnimi spremembami.

Športno kariero sestavljajo štiri stopnje:

- inicializacijska,
- razvojna,
- mojstrska in
- zaključevanje športne kariere.

1.3.1 Stopnje športne kariere

Prva stopnja inicializacije je značilna za obdobje otroštva. Najpomembnejši vidik otrokovega športnega udejstvovanja je zabava, ki mu jih šport in z njim povezane dejavnosti nudijo. Otrokova motivacija se skozi trenajni proces spreminja. Če je otrok sprva motiviran za zabavo, ki mu jo športno udejstvovanje nudi, temu sledi preobrat v motivacijo, ki je usmerjena v izvršitev konkretnih, s športom povezanih nalog. Otrok postane motiviran za izboljševanje lastnih športnih sposobnosti, sebe pa začne pojmovati kot športnika. Razlike med za šport nadarjene in nenadarjene otroke so očitne že na stopnji inicializacije. Tega bi se še posebej morali zavedati športni pedagogi in trenerji mlajših kategorij tako v klubih kot v šoli pri rokometnih krožkih, še posebej pa vsi, ki sodelujejo v projektu Mini rokomet Rokometne zveze Slovenije. Glede na opažanja je zaznati, da se klubski trenerji, ki delajo po šolah, tega bolj zavedajo kot športni učitelji, ki so bolj splošno športno izobraženi in manj rokometno specializirani.

Stopnja inicializacije predstavlja za mladega igralca usmerjanje in selekcioniranje, ki lahko poteka kot:

- spontana odločitev posameznika (otroka in/ali starša),
- usmeritev, nagovor strokovnjaka/ trenerja,
- multidisciplinaren pristop.

Spontana odločitev posameznika (pri otrocih največkrat njihovih staršev) temelji na lastni pobudi in nagnjenju ali pa je posledica vpliva socialnega okolja.

Usmeritev je intuitivna odločitev strokovnjaka, ki presodi posameznikovo nadarjenost po lastnih kriterijih, ki si jih je pridobil z dolgoletnimi praktičnimi izkušnjami. Te so lahko podprte tudi z bolj ali manj bogatim teoretičnim znanjem.

Multidisciplinaren pristop predstavlja izbor na osnovi rezultatov v testih za oceno, ravni razvitosti morfoloških značilnosti in motoričnih sposobnosti. Na osnovi teh rezultatov in njihove primerjave z normiranimi vrednostmi pridobimo podatke o morfološkem in motoričnem potencialu posameznika za ukvarjanje s športom. V kombinaciji z izkušnjami strokovnjakov je lahko ta način dokaj uspešen, saj je kriterij nadarjenosti vsaj delno objektiviziran. Uporabljati pa je potrebno teste s kar največjo prognostično veljavnostjo.

Sam proces vključevanja začetnikov je mogoče torej izvajati na različne načine. Katerikoli način je koristen in učinkovit le v primeru, če je prilagojen konkretnim okoliščinam, v katerih poteka športna dejavnost mladih. Zato je potrebno razvijati modele izbora, ki so kar najbolj prilagojeni okolju in razmeram, v katerih naj bi bili uporabljeni.

Sistematično spremljanje športnika na motoričnem in morfološkem področju omogoča trenerju, da z večjo verjetnostjo napoveduje uspešnost posameznika in ugotavlja morebitne nepravilnosti procesa treniranja ob neskladju med pričakovanimi ter doseženimi rezultati. Reprezentančnim trenerjem pomaga pri izbiri reprezentantov in jim daje vpogled v posameznikovo športno anamnezo. Glede na dosedanje ugotovitve stroke, da določanje nadarjenosti ni samo enkratno dejanje, temveč proces, pa služi k spremljanju razvoja športnika tudi kot morebitna korekcija ugotovitev začetne ocene nadarjenosti. Pri oceni pravega razvoja rokometišča (ocena potencialne ali prognostične uspešnosti) na morfološkem in motoričnem področju se poslužujemo tehnologije ekspertnega odločanja, ki zajema nekatere motorične in morfološke mere (Kosec,2006).

Stopnji inicializacije sledi stopnja razvoja. Zanj je značilno, da je trenažni proces vse bolj usmerjen v dosežke. Otroci, ki so jih športni strokovnjaki spoznali za športno

nadarjene, se vključujejo v resnejše oblike treninga. Na tej stopnji športne kariere je motivacija izražena kot posameznikova opredeljenost za šport. Glede na vse večjo zahtevnost in trajanje trenažnega procesa s športnim udejstvovanjem nadaljujejo le otroci z močno opredelitvijo za šport. Posameznik na tej stopnji športne kariere razvije nove oblike vedenja in nova prepričanja, poleg tega spremeni svoj vrednostni sistem tako, da je ta v čim večji meri skladen s pričakovanji in zahtevami športnega okolja (Cecić Erpič, 2002). Pri rokometaših navadno ta stopnja nastopi v obdobju končevanja srednje šole in v prvih letih fakultetnega izobraževanja (če se zanj odločijo). Potrditve okolja o kvaliteti rokometaševih sposobnosti mu dajo voljo za nadaljnje delo in motivacijo za večji mero vlaganja v roket (Kosec, 2006).

Tretja stopnja je stopnja mojstrstva, ki obsega večji del športne kariere. Za športnika na tej stopnji je značilno, da je šport najpomembnejše področje njegovega življenja. Športnemu udejstvovanju se podreajo in prilagajajo vsa druga področja posameznikovega življenja. Trenažni proces je na stopnji inicializacije in razvoja usmerjen k učenju športnih veščin. Za stopnjo mojstrstva pa je značilno, da posameznik športne veščine obvlada do te mere, da je proces treninga posvečen le njihovem izpopolnjevanju. Navadno je to čas profesionalnega igranja. Trenažni proces je v večji meri usmerjen na športnikove reakcije v specifičnih situacijah, na primer na pomembnih tekmovanjih. S stopnjo mojstrstva se običajno povezuje tudi športnikova javna prepoznavnost, ki jo nekateri čutijo kot pritisk, drugim pa zelo godi.

Četrta stopnja športne kariere je zaključek le-te. Na konec športne kariere vpliva veliko število dejavnikov, prav gotovo pa se s prenehanjem udejstvovanja v športu spremeni športnikov status v družbi in njegova socialna mreža.

1.3.2 Prehodi med stopnjami v športni karieri

Prehod I., ki se lahko pokaže tudi kot kriza v športni karieri, je začetek športne specializacije. Ta je povezan s prilagajanjem zahtevam športa, trenerja, športne socialne skupine in vpliva, ki ga imajo ti vidiki na potek posameznikovega življenja. Začetek športne specializacije je značilen za obdobje otroštva. V rokometu to obdobje nastopi pri prehodu iz mini rokomet na velik (navaden) roket. Pri tem se igralce usmerja na pozicije v rokometni igri, ki imajo različne specifičnosti. V to obdobje sodi začetek resnejših tekmovanj, ki ga navadno spremlja strah pred neuspehom in tekmovanjem nasploh.

To je tudi prehod, ki je navadno vezan na razvojno obdobje adolescence in je prehod na specialni intenzivni trening. To obdobje opredeljuje sistematično delo v športu, ki

je usmerjeno v doseganje tekmovalnih rezultatov. Doseganje tekmovalnih uspehov je povezano s povečanjem športnih ciljev, s povečanjem števila tekmovanj in treningov. Posameznik mora športu nameniti več časa, s tem pa se začene pojavljati težave pri usklajevanju šolskih, športnih in drugih obveznosti ter interesov adolescenta. Osnovna formalna pomoč je v obliki statusa športnika v šoli, kar mladim športnikom omogoča njihovim urnikom prilagojeno preverjanje znanja ali pa vpis v poseben športni razred, kjer je učni proces v večji meri usklajen s športnimi obveznostmi posameznika. Na ugodno razreševanje te krize pomembno vpliva tudi doseganje prvih pomembnejših tekmovalnih uspehov. Le-to pa posledično vpliva na posameznikovo motivacijo. Mnogi športniki tega prehoda ne uspejo uspešno razrešiti in zato predčasno končajo svojo športno pot (Kosec, 2006).

Prehod II. v športni karieri je prehod v šport, usmerjen k vrhunskim dosežkom. Opredeljuje ga prehod iz mladinskega športa v šport odraslih, saj začne posameznik, ki pride na raven športa, usmerjenega v vrhunske dosežke, avtomatično tekrovati v konkurenci odraslih. Ta prehod je prvi vrhunec športnikove vrhunske kariere. Navadno ga determinira kakšen odmevnejši rezultat ali napredovanje, recimo od mladinske k članski ekipi, izbor v reprezentanco, itd. Šport ima za posameznika vse večji pomen in vse bolj središčno ter prioriteto vlogu v njegovem življenju. Posameznik športu prilagaja cilje in dejavnosti na drugih področjih življenja, kot so študij, izbira poklica, partnerski in družinski odnosi. Rokometaš se mora na tej stopnji športnega udejstvovanja naučiti uporabljati ustrezne strategije, kako se spoprijeti s težavami. Vir težav in stresa je zanj tudi selekcija, s katero je povezano pogosto dokazovanje njegovih sposobnosti (Kosec, 2006).

Shema 1: Stopnje športne kariere in njeni prehodi (Kosec, 2006)

2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

Nov čas je prinesel nova spoznanja in zahteve tudi na področju dela s športno nadarjenimi učenci. Interesi in potrebe športno nadarjenih otrok se niso mogli več izpolnjevati pri redni športni vzgoji, ki je bolj ali manj enotna za vse populacije (Kovač in Cankar, 1993).

Pri delu z mladimi tekmovalci se je stopnjevala težnja k hitremu razvoju mladih športnikov in neučakanost pri doseganju uspehov. Tudi sam šolski sistem večkrat ni znal prav prisluhniti mladim tekmovalcem in ini znal zasnovati učinkovitega diferenciranega obravnavanja šolske populacije, tako da je marsikdo v šoli naletel na nepremostljive težave in nerazumevanje (Kovač in Cankar, 1993).

V Sloveniji smo do sedaj razvili in spopolnili sistem odkrivanja za šport nadarjenih mladih ljudi, premalo pa poskrbeli za njihov razvoj (Cankar in Kovač, 1996).

Z ustanavljanjem športnih oddelkov in šol pridobiva načrten razvoj za šport nadarjenih otrok in mladine, zlasti v šolskem sistemu tisto, kar mu pripada. V osnovni šoli poudarjamo razvoj široke športne osnove; v srednji šoli, kjer sta odločitev dijaka za športno udejstvovanje in športno usmerjenost že bolj poudarjena, pa jim v športnih oddelkih oziroma šolah omogočimo optimalno združevanje športa in izobraževanje (Cankar, Kovač in Strel, 1995).

Z zasnovano modela športnih oddelkov, razvojem le-tega in poznavanjem učinkov, ki jim daje tak način dela, z ustrezno finančno in zakonsko podlago in primerno mrežo športnih oddelkov po Sloveniji. Tudi pri nas v šolskem sistemu ustvarjamo spremenljive kadrovske, materialne in organizacijske pogoje za šport nadarjenim mladim ljudem. Na ta način so doseženi temeljni pogoji za visoko raven šolske in športne uspešnosti (Cankar idr., 1995).

Tako je glavni namen mojega diplomskega dela ugotoviti, kako se šolanje dijakov v rokometnih oddelkih usklajuje z njihovimi obveznostmi na področju izbrane športne panoge, kako sami ocenjujejo delovanje tega oddelka in/ali le-ta pozitivno učinkuje na športno kariero in doseganje uspehov. Poleg tega želim z diplomskim delom prikazati uspešnost delovanja v športnih (rokometnih) oddelkih in pridobiti koristne informacije, ki bodo v pomoč pri nadaljnjem načrtovanju dela vsem delavcem tega projekta.

3. CILJI

1. Ugotoviti, kdo je dijake navdušil za šolanje v športnih (rokometnih) oddelkih.
2. Ugotoviti, koliko rokomet in rokometna kariera pomenita dijakom športnega (rokometnega) oddelka.
3. Ugotoviti, ali so dijaki športnih (rokometnih) oddelkov zadovoljni z delom svojih učiteljev in trenerjev v rokometnih oddelkih.
4. Ugotoviti, kakšne so ambicije teh dijakov po končanem šolanju v športnem (rokometnem) oddelku.

4. HIPOTEZE

H1: Večino dijakov so za rokomet navdušili starši.

H2: Večina dijakov se je za šolanje v športnem (rokometnem) oddelku odločila sama.

H3: Kljub šolanju v rokometnem oddelku dijaki v svojih matičnih klubih nimajo prioritete.

H4: Večina dijakov se želi po končanem šolanju še vedno ukvarjati z rokometom.

H5: Večina dijakov je zadovoljna z delom trenerjev.

H6: Večina dijakov vse svoje cilje podreja rokometu.

5. METODE DE LA

5.1 Vzorec merjencev

Vzorec merjencev predstavlja 70 dijakov rokometnih oddelkov Gimnazije Ljubljana Šiška. Anketiranje je bilo izvedeno zadnji dan šolskega leta 2007/2008, ob podelitvi spričeval. V vsakem oddelku je bilo anketirano naslednje število dijakov:

Tabela 1: Število dijakov

LETNIK	ŠTEVILO DIJAKOV V ODDELKU	ŠTEVILO ANKETIRANIH DIJAKOV
1.	22	19
2.	17	13
3.	16	16
4.	15	8
SKUPAJ	70	56 (80%)

Skupaj je bilo anketiranih 56 dijakov, kar znaša 80 odstotkov vseh dijakov.

5.2 Vzorec spremenljivk

Vzorec spremenljivk izhaja iz anketnega vprašalnika, ki vsebuje naslednje spremenljivke:

- **socialno-demografske značilnosti:**
  - od katerega leta se ukvarjate z rokometom,
  - starost,
  - šolski uspeh,
  - kje ste začeli rokometno pot,
  - kdo vas je navdušil za rokomet,
  - zakaj igrate rokomet,
  - socialni status,
  - regija,
  - izobrazba staršev,

- športna aktivnost staršev,
  - vzpodbuda s strani staršev pri rokometni karieri,
  - pričakovanja staršev,
  - finančna pomoč staršev,
  - finančno ovrednotenje šolanja v rokometnem oddelku,
- **šolanje, treniranje in igranje rokometna:**
- kdo vas je navdušil za šolanje v rokometnem oddelku,
  - liga nastopanja,
  - igralno mesto,
  - prednosti, slabosti in položaj v matičnem klubu zaradi šolanja v rokometnem oddelku,
  - prioritete pri trenerju zaradi šolanja v rokometnem oddelku,
  - reprezentančni status,
  - organiziranost šolanja,
  - delovanje Rokometne zveze Slovenije v povezavi z rokometnim oddelkom,
  - razumevanje s trenerji in profesorji na šoli,
  - obseg treningov na teden,
  - pogoji treniranja,
  - dinamičnost, raznolikost treniranja,
  - napredovanje v rokometni igri zaradi šolanja v rokometnem oddelku,
  - kam po končanem šolanju,
  - pomen šolanja za dijaka,
  - pomen rokometna za dijaka,.

5.3 Metode obdelave podatkov

Za raziskavo sem uporabila vprašalnik, ki zajema 47 vprašanj in je razdeljen na dva dela. Prvi del se nanaša na socialno-demografske značilnosti, drugi del pa na trening, šolanje in igranje rokometna. Večina vprašanj v vprašalniku je bilo zaprtega tipa. Reševanje vprašalnikov je potekalo anonimno.

Za obdelavo podatkov sem uporabljala osnovne statistične parametre, za ugotavljanje razlik pa analizo variance in hi kvadrat. Pri obdelavi podatkov sem uporabila računalniške programe Word, Excel in SPSS.

6. EMPIRIČNI PODATKI ZA RAZISKAVO

V raziskavi smo interpretirali le tista vprašanja, za katera menimo, da so pomembnejša glede na cilj preučevanja.

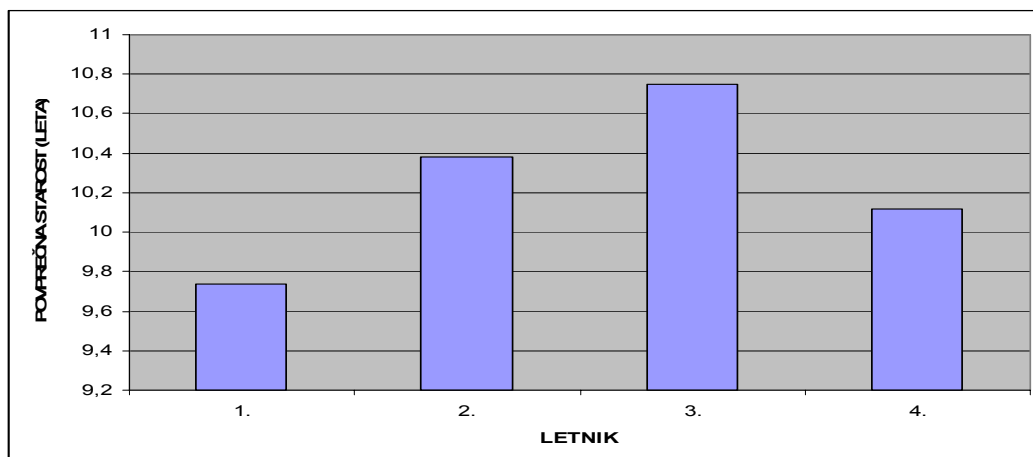
S pomočjo anketnega vprašalnika smo pridobili podatke, ki smo jih kasneje analizirali s pomočjo grafov, tabel in razlage.

6.1 SOCIALNO-DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

6.1.1 Začetek ukvarjanja z roketom

Kariera rokometarja se začne graditi že veliko prej, ko o športni dejanski karieri lahko zares govorimo. Šibila (2004) trdi, da je optimalna starost otrok, v kateri naj bi se posameznik začel ukvarjati z roketom, od 8. do 12. leta. Ta starost je najprimernejša za učenje in izpopolnjevanje rokometnih tehničnih prvih, za razumevanje smisla rokometne igre in za psihosocialno integracijo posameznikov v rokometni tim, ki se otrokom na začetku njihove rokometne poti navadno podaja preko spoznavanja igre mini rokometarja. V tem obdobju se izvaja iskanje za šport nadarjenih otrok (usmerjanje nadarjenih v šport, v primerno športno panogo in na primerno igralno mesto) in spremljanje razvoja nekaterih za šport pomembnih antropoloških, trenažnih in igralnih vrlin (selekciranje).

Graf 1: Kdaj ste se začeli ukvarjati z roketom?

Tabela 2: Povprečna starost začetka ukvarjanja z roketom

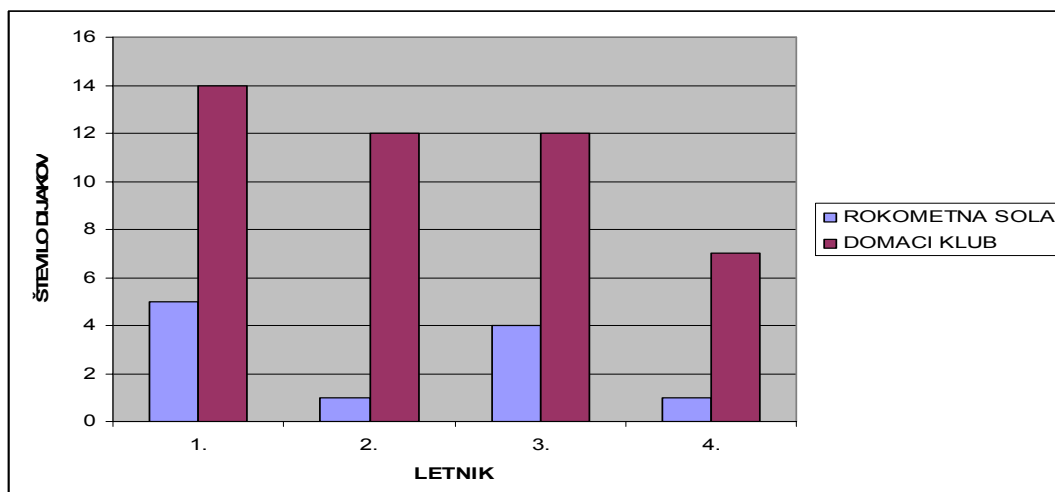
LETNIK	POVPREČNA STAROST
1.	9,74
2.	10,38
3.	10,75
4.	10,12

Z analizo odgovorov, ki so jih podali dijaki rokometnih oddelkov o začetku ukvarjanja z roketom, smo ugotovili, da so dijaki svojo rokometno pot začeli pri najbolj optimalnih letih. Starostni razpon je od 9. do 11. leta, pri čemer rezultati kažejo, da so se najhitreje z roketom pričeli ukvarjati dijaki prvega letnika, saj njihova povprečna starost znaša 9,74, najkasneje pa dijaki tretjega letnika, katerih povprečna starost znaša 10,75. Razlike med posameznimi letniki so majhne, kar potrjuje tudi hi kvadrat test, ki prikazuje, da med dijaki ni statistično značilnih razlik ($p=0,215$).

Zanimivo, a hkrati pričakovano je, da se nihče izmed dijakov z roketom ni pričel ukvarjati po 12. letu. To so namreč že leta, ko se iz mini rokometu že prehaja na pravila in igralne dimenzije pravega rokometu, izostanek v predhodnem obdobju pa bi se še kako poznal pri razvoju posameznika v roketu.

6.1.2 Kje ste začeli svojo rokometno pot?

Graf 2: Kje ste začeli svojo rokometni pot?

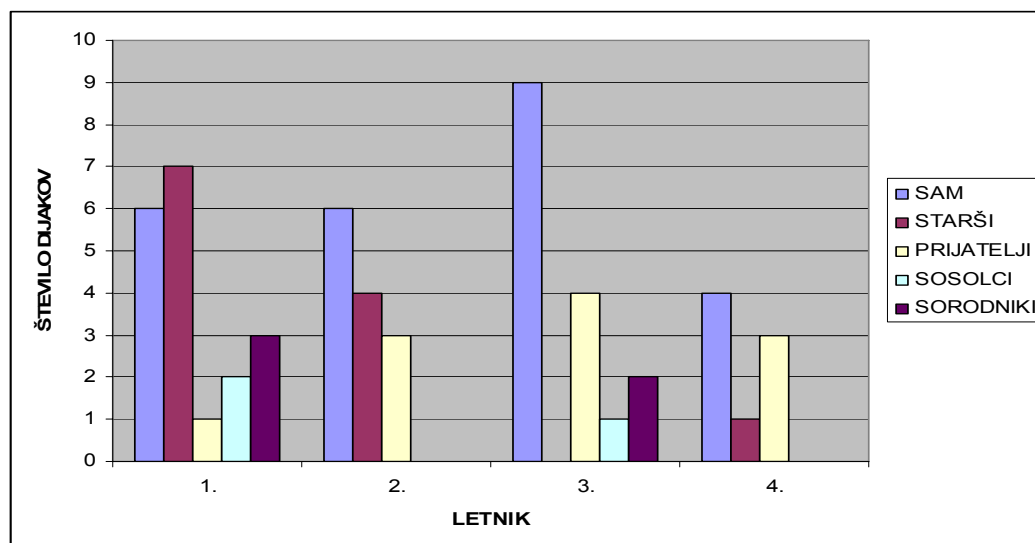
Grafični prikaz nam daje vpogled v dobljene rezultate, ki kažejo, da je večina dijakov svojo rokometno pot začela v domačem klubu, saj je kar 80% odstotkov takšnih dijakov. Rezultati so vsekakor pričakovani, saj je v Sloveniji malo rokometnih šol, predvsem pa so locirane v močnejših rokometnih centrih, kjer ima roket kot šport

že nekakšno zgodovino. Tu velja posebej omeniti Celje in Velenje v moškem rokometu in vsekakor Ljubljano v ženskem rokometu.

Glede na to, kje so se dijaki pričeli ukvarjati z rokometom, med dijaki posameznih letnikov ni statističnih razlik ($p= 0,52$).

6.1.3 Kdo vas je navdušil za igranje rokometu?

Graf 3: Kdo vas je navdušil za igranje rokometu?

Odgovori na to vprašanje kažejo, da se je večina dijakov za igranje navdušila sama, saj je tak odgovor podalo kar 44% vseh dijakov. Največ takšnih posameznikov je v tretjem letniku, kjer je ta odgovor izbralo 9 dijakov. Kot drugi najpogostejši odgovor se pojavi starši (21%), takoj zatem prijatelji (20%). Vsekakor je to povezano s športnim udejstvovanjem staršev in njihovo športno aktivnostjo v preteklosti. 20% dijakov je odgovorilo, da so jih za igranje rokometu navdušili prijatelji, kar si lahko razlagamo, da je rokomet tudi oblika druženja in zabave, predvsem pri mlajših starostnih kategorijah. Najmanj pa je takšnih dijakov, ki so jih za rokomet navdušili sošolci ali sorodniki.

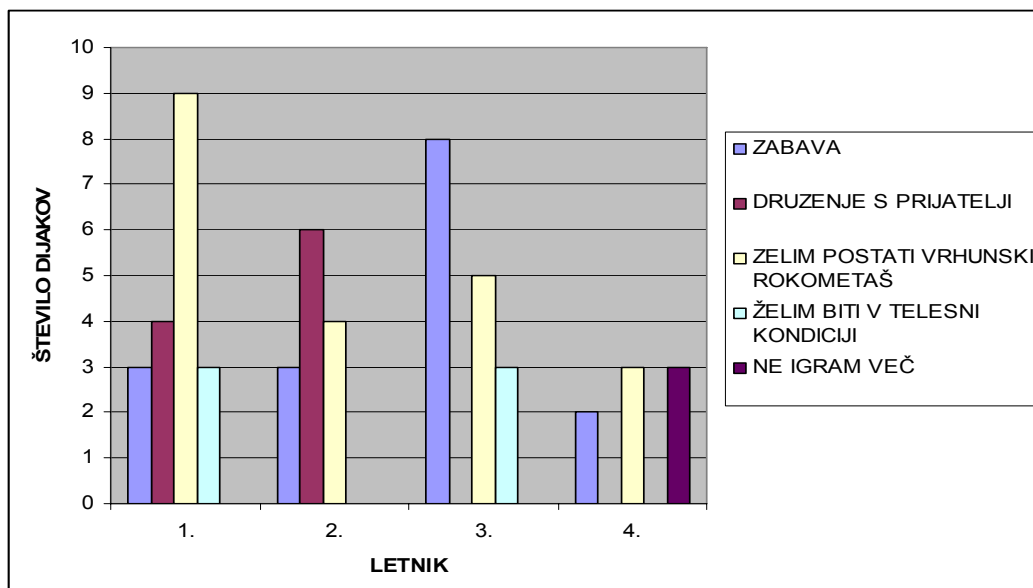
Rezultate je zanimivo primerjati z raziskavo o športni karieri vrhunskih športnikov (Doupona Topič, 2005). Raziskava je bila izvedena na 210 slovenskih vrhunskih športnikih, ki so bili kategorizirani s strani slovenskega olimpijskega komiteja. Rezultati te raziskave kažejo, da velik del športnikov (42%) ni potreboval nikogar, da bi ga usmeril v šport. 11% je odgovorilo, da so jih za šport navdušili prijatelji, ostali pa zasluge za ukvarjanje s športom pripisujejo staršem.

Ugotovimo lahko, da so podatki precej podobni, vidne razlike so predvsem pri starših.

Z analizo podatkov smo ugotovili, da med dijaki ne obstajajo statistično značilne razlike pri omenjenem vprašanju ($p = 0,172$).

6.1.4 Zakaj igrate roket?

Graf 4: Zakaj igrate roket?

Večina mladih rokometašev in rokometašic v procesu svojega treniranja vsekakor pomisli na vrhunski šport. Nekateri o tem premišlujejo neprestano, drugi spet le za trenutek. So tisti, ki slepo zaupajo v svoje roketno znanje in o drugih stvareh niti ne razmišljajo, in so tisti, ki jim ukvarjanje s športom sicer predstavlja neko vrednoto, a so poleg tega osredotočeni na več področij svojega življenja.

Tako so tudi odgovori na navedeno vprašanje zelo različni. Če začnemo z odgovorom, ki govori o želji postati vrhunski športnik, ugotovimo, da je kar 37% vseh dijakov izbralo ta odgovor, pri čemer so v ospredju dijaki 1. letnika, kjer je ta odgovor zastopan v 47%. Sledi jim 4. letnik z 38%, ter 2. in 3. letnik s 30%. Razlike so precejšnje, predvsem je zanimiv kar precej velik odstotek v 4. letniku, saj so to dijaki takšne starosti, ki približno že vedo, kje je njihovo mesto v rokometu.

Ta odgovor je zanimivo primerjati s podobno raziskavo (Zemljarič, 2005), ki je bila izvedena v nogometnem oddelku te gimnazije, kjer so dijaki teh oddelkov v 86%

odgovorili, da želijo postati vrhunski športniki. Ob tej primerjavi pa ne smemo spregledati podatka, da so v nogometnem oddelku že sedaj sami reprezentantje.

Naslednji, zelo pogost odgovor na zastavljeno vprašanje je zabava, poleg tega pa je to odgovor, kjer so razlike med letniki precejšnje. Zelo malo je takšnih v prvem letniku (16%), medtem ko v 3. letniku ta odgovor zastopa 50% vseh odgovorov. 2. in 3. letnik imata približno enak odstotek, okoli 24%. Rezultati prvih letnikov vsekakor niso presenetljivi, saj so to mladi in ambiciozni dijaki, predvsem pa rokometaši, ki v tem športu želijo uspeti. Da pa se odstotek v drugem in tretjem letniku povečuje, pa je najverjetneje vzrok selekcioniranja v klubih, prihajanje drugih stvari v ospredje ter posledično upad interesa in motivacije.

Druženje s prijatelji je odgovor, ki je zastopan samo v 1. in 2. letniku, medtem ko se v naslednjih dveh sploh ne pojavlja, kar je presenetljivo. Normalno je, da se ob vsakodnevnih treningih spletejo tudi prijateljstva, ki so pri nekaterih še edini povod za obisk treninga.

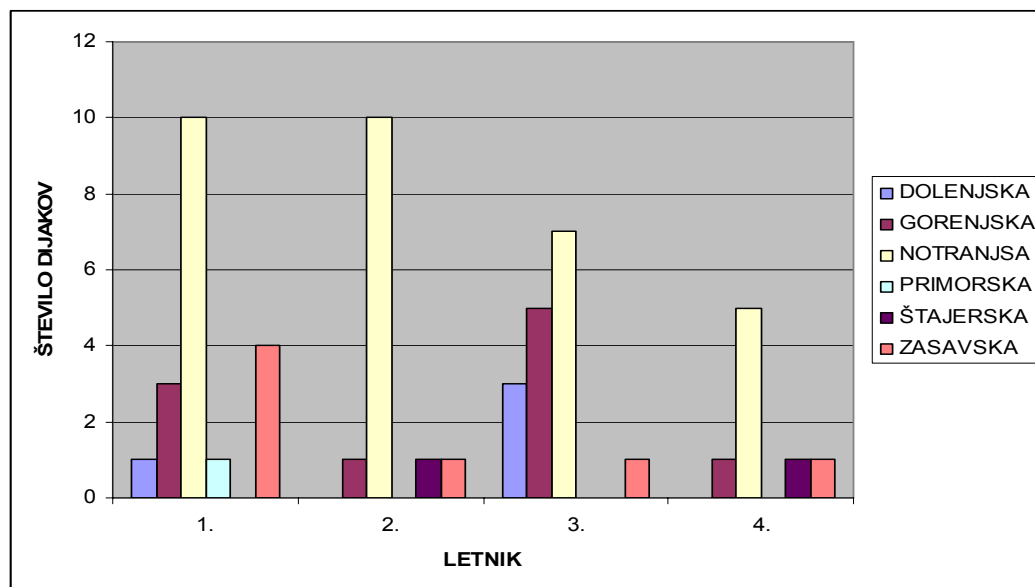
V 4. letniku so tudi tri dijakinje, ki so z aktivnim igranjem rokometne prenehale, a so v tem oddelku zaradi tega, ker je to njihovo zadnje leto.

Kot je opisano zgoraj so razlike med dijaki posameznih letnikov več kot očitne, kar smo dokazali tudi z analizo podatkov ($p=0,00$).

6.1.5 Iz katere regije prihajajo dijaki rokometnega oddelka?

Graf 5: Pripadnost regije

Odgovori so pokazali, da največ dijakov prihaja iz Notranjske, kamor sada tudi Ljubljana z okolico (57%). Takšen rezultat je bil pričakovan, saj se sama šola nahaja v Ljubljani, poleg tega ima Ljubljana največ prebivalcev. Na drugem mestu je Gorenjska, ki je tudi bližina Ljubljane, kakor tudi Zasavska regija, ki ji sledi. Zelo malo pa je dijakov, ki prihajajo z ostalih koncev Slovenije (Dolenjska, Štajerska, Primorska). Najverjetneje je glavni razlog oddaljenost od šole, matičnih klubov, staršev.

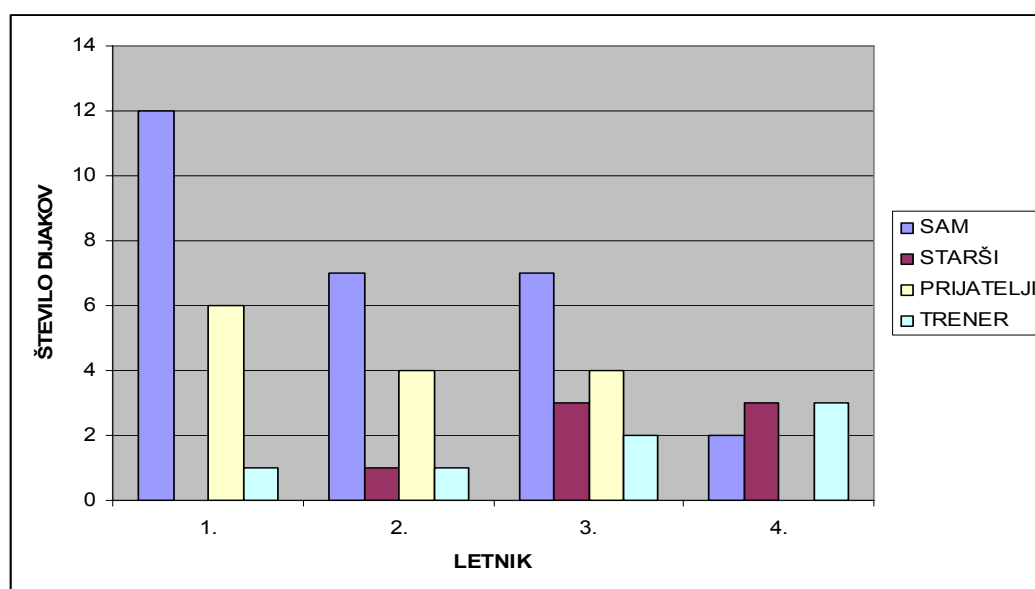
Kljub različnim regijskim pripadnostim v posameznih razredih razlika med letniki ni statistično značilna ($p= 0,376$).

6.2 ŠOLANJE, TRENIRANJE IN IGRANJE ROKOMETA

6.2.1 Kdo vas je navdušil za šolanje v rokometnem oddelku?

Ena izmed zelo pomembnih odločitev v našem življenju je prav gotovo, kam po končani osnovni šoli. Dandanes je možnosti sicer veliko, posebej poskrbljeno pa je tudi za športnike, kar se je z uvedbo športnih oddelkov pokazalo kot velika prednost.

Graf 6: Kdo vas je navdušil za šolanje v rokometnem oddelku?

Dijake smo spraševali, kdo jih je navdušil za šolanje v rokometnem oddelku. Kot je vidno iz grafa, se je polovica vseh dijakov za to odločila sama. 25%, z izjemo dijakov 4. letnika, jih meni, da imajo zasluge za to prijatelji, predvsem s strani dijakov 4. letnika, nekaj odgovorov zastopajo tudi starši in trener.

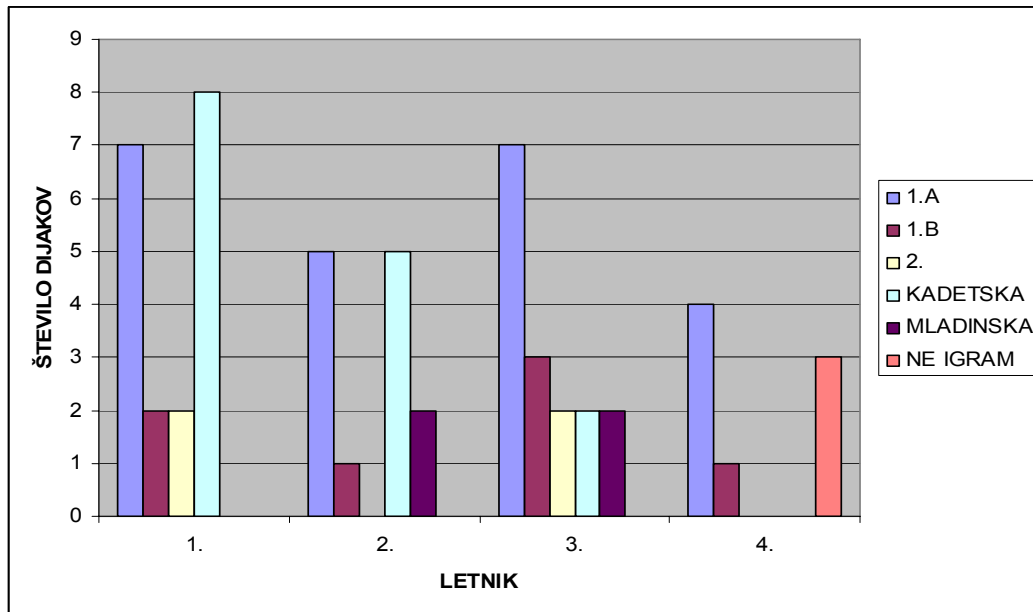
Na podlagi dobljenih rezultatov smo ugotovili, da kljub dokaj različnim odgovorom statističnih razlik ni ($p = 0,058$).

6.2.2 V kateri rokometni ligi nastopate s svojim klubom?

Z zgoraj navedenim vprašanjem smo želeli izvedeti, v kateri državni ligi nastopajo dijaki, podani pa so bili vsi možni odgovori v odvisnosti z njihovo starostjo.

V Sloveniji imamo pri moških v članski konkurenci 1. A, 1. B in 2. ligo, medtem ko sta pri ženskah samo 1. A in 1.B liga. Navzdol sledi mladinska in nato kadetska državna liga.

Graf 7: V kateri ligi nastopate?

Grafični prikaz nam pove, da je največ dijakov (41%), ki nastopajo v 1. A državni ligi. Z 28% sledijo tisti, ki nastopajo v kadetski ligi, 13% jih nastopa v 1. B članski državni ligi, medtem ko jih po 7% nastopa v mladinski in 2. članski ligi.

Iz dobljenih podatkov je zanimivo razbrati predvsem to, da je že v 1. letniku kar 58% takšnih, ki igrajo v članskih ligah, od tega 38% dijakov nastopa v 1. A državni ligi. To pomeni, da se že precej zgodaj vključujejo v članske lige. Podobni rezultati so tudi v 3. letniku.

Na podlagi dobljenih rezultatov smo ugotovili, da med dijaki posameznih letnikov prihaja do statističnih razlik ($p= 0,009$).

6.2.3 Status v matičnem klubu

V rokometu mora trener pred tekmo izbrati 14 igralcev, od katerih jih sedem prične tekmo, ostali so na klopi. Trener naj bi se tako odločil za tiste igralce, ki so trenutno v najboljši formi. Nas pa je zanimalo, ali so dijaki mnenja, da zaradi šolanja v

rokometnem oddelku v svojih klubih igrajo ne glede na športno formo. Dijaki so imeli možnost odgovorov od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenila, da se s trditvijo popolnoma strinjajo, 5 pa, da se s trditvijo nikakor ne strinjajo.

Tabela 3: Igranje v klubu

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	2,53
2.	2,23
3.	3,38
4.	4,4

V tabeli so prikazane povprečne vrednosti po posameznih letnikih. Rezultati kažejo na to, da so v 1. in 2. letniku dijaki zelo neopredeljeni, medtem ko se v 3. in 4. letniku s to trditvijo v večini ne strinjajo. Razlike med dijaki posameznih letnikov so statistično značilne ($p=0,001$).

Dijake smo vprašali tudi, ali so mnenja, da imajo pri svojih trenerjih prioritete zaradi šolanja v rokometnem oddelku in ali iz istega razloga soigralci na tekmah več pričakujejo od njih. Ponovno so imeli možnost odgovorov od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenila, da se s trditvijo popolnoma strinjajo, 5 pa, da se s trditvijo nikakor ne strinjajo.

Tabela 4: Prioritete pri trenerju

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	4,16
2.	4,69
3.	4,63
4.	4,8

Tabela 5: Pričakovanja soigralcev

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	3,74
2.	4,31
3.	4,25
4.	4,6

Kot kažejo povprečne vrednosti v zgornjih dveh tabelah, se dijaki v večini niso strinjali s podanima trditvama. Drugače rečeno, nimajo občutka, da bi pri trenerjih imeli zaradi šolanja v rokometnem oddelku kakršnokoli prednost. Ravno tako se jim ne zdi, da soigralci od njih zaradi tega pričakujejo več. Razlike med dijaki posameznih letnikov tako pri prvi trditvi ($p=0,192$) kot pri drugi trditvi ($p=0,146$) niso statistično značilne.

Cecić Erpič (2002) je v svoji raziskavi bivših slovenskih vrhunskih športnikov, kategoriziranih s strani Olimpijskega komiteja Slovenije, ugotovila, da je večina športnikov imela malo družabnega življenja, večina socialnih interakcij in prijateljskih odnosov pa je potekala v športnem okolju. Ravno zaradi tega nas je zanimalo, ali imajo dijaki v svojem klubu veliko prijateljev. Dijaki so imeli možnost odgovorov od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenilo zelo malo, 5 pa zelo veliko.

Tabela 6: Prijatelji v klubu

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	4,68
2.	4,23
3.	4,25
4.	4

Kot kažejo povprečne vrednosti v zgornji tabeli, je večina dijakov mnenja, da imajo v klubu veliko prijateljev, še posebej je to izrazito pri dijakih 1. letnika. Rezultati v naši raziskavi kažejo podobnosti z raziskavo Cecić Erpič (2002).

Iskanje prijateljev in potrditev v ekipi je za marsikoga posebno področje, saj so posamezniki pripravljene za uveljavitev med soigralci napraviti marsikaj. Avtorja J. J. Waldron in V. Krane (2005) opisujeta kar nekaj primerov, na kakšen način se ameriški športniki uveljavljajo v ekipi:

- obnašajo se riskantno, izzivajo usodo (pretreniranost, alkoholizem, igre na srečo),
- izražajo pretirano agresivnost, saj se še vedno držijo načela »močnejši si, boljši si«,
- poslužujejo se prepovedanih substanc,
- ob slabih rezultatih poškodujejo sami sebe, da bi s tem upravičili neuspešnost ter pri tem ostali pomembni v očeh soigralcev in ostalih spremljevalcev v športu.

Avtorja navajata tudi konkreten primer moške plavalne ekipe, kjer so plavalci drug drugemu kradli iz stanovanj ter si s tem dokazovali pomembnost v ekipi.

Najpomembnejši je seveda bil tisti, ki je uspel ukrasti največ. S tem se je v ekipi ustvarila hierarhična lestvica.

6.2.4 Reprezentančni status

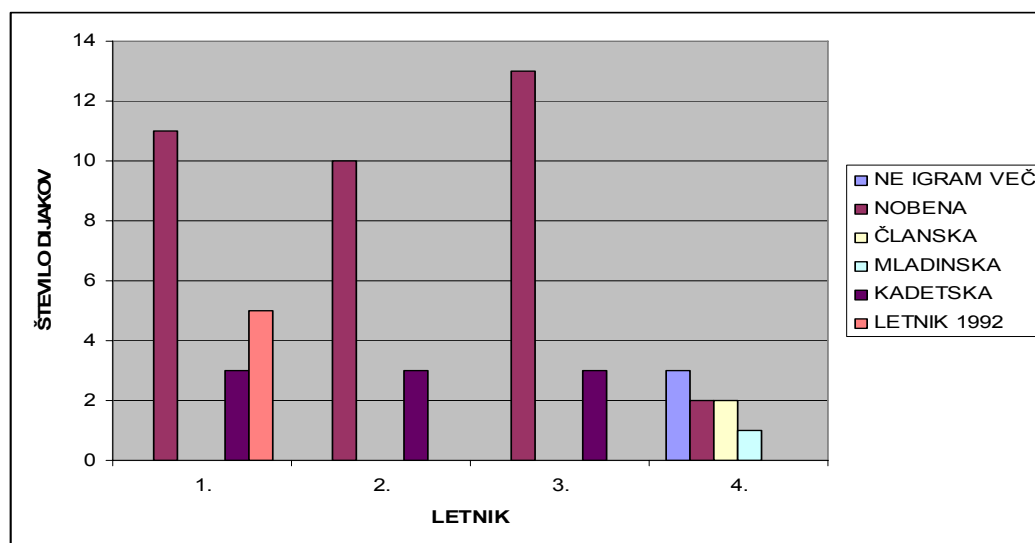
Ker je nacionalna identifikacija ena izmed najmočnejših identifikacijskih mehanizmov vseh Evropejcev, se izraža na vseh področjih družbenega življenja: v šolstvu,

umetnosti, kulturi, gospodarstvu, politiki in tudi v športu. Nacionalne zahteve po večji avtonomiji na političnem področju povzročajo velikokrat številne in zapletene probleme. Šport pa ostaja področje, na katerem se nacionalna čustva »smejo« izražati neposredno in neprikrito (Kosec, 2006).

Ena izmed največjih (če ne celo največja) motivacija vsakega rokometaša naj bi bila uvrstitev v izbrano vrsto ali/in čim boljše zastopanje svoje države v svetu.

Ravno zaradi tega nas je zanimalo, koliko je reprezentantov v rokometnih oddelkih in za katero reprezentanco igrajo.

Graf 8: Za katero reprezentanco igrate?

Iz grafa lahko vidimo, da je kar največji odstotek (64%) tistih, ki niso člani oz. članice nobene izmed reprezentanc, 3 dekleta pa so z aktivnim igranjem prenehala. Med ostalimi (30%) pa je največ tistih, ki zastopaje barve kadetske reprezentance (16%) in reprezentance letnik 1992 (9%).

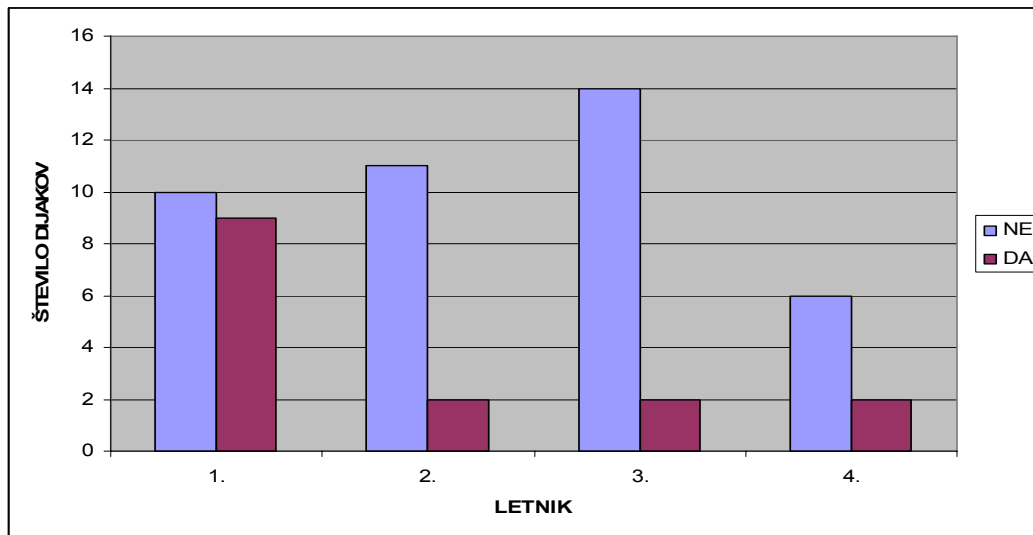
Iz grafa lahko razberemo tudi, da je največ reprezentantov v 1. letniku, in sicer so člani oz. članice reprezentance letnik 1992. To ne daje realne slike, saj je to reprezentanca, ki ni selekcionirana in se igralci v njej ves čas menjujejo, le malo je tistih stalnih. Namen te reprezentance je spremljanje mladih, talentiranih igralcev in igralk.

V 4. letniku sta tudi dve predstavnici članske reprezentance, kar za ženski reprezentančni roket v preteklosti ni bilo značilno, je pa to posledica temeljitega pomlajevanja ženske članske reprezentance v preteklem letu.

Kot je vidno iz grafa, med dijaki posameznih letnikov obstajajo statistično značilne razlike ($p= 0,00$).

Poleg dobljenih rezultatov zgornjega vprašanja nas je zanimalo tudi, koliko dijakov je bilo reprezentantov pred vpisom v rokometni oddelek. Tako lahko ocenimo napredek ali nazadovanje na tem področju.

Graf 9: Reprezentančni status pred vpisom

Za razliko od prejšnjega vprašanja, kot je vidno iz grafa, tukaj ni statistično značilnih razlik ($p= 0,084$). Največ reprezentantov pred vpisom v šolo je v 1. letniku, kar je posledica tega, da reprezentanca letnika 1992 v preteklih letih ni obstajala.

6.2.5 Ali se vam zdi, da je šolanje v rokometnem oddelku dobro organizirano?

V članku avtorja P. P. Pittsa (1992) sem zasledila teorijo ameriškega sociologa Adlerja, ki govori o tem, da imajo športniki v času izobraževanja tri glavne osebne vloge:

- biti športnik,
- biti socialen in
- biti akademičen.

Na podlagi zgornje teorije bi bilo zanimivo trditi, da so z organizacijo športnih oddelkov zadovoljni tisti, ki dobro zastopajo vse zgoraj navedene vloge.

Dijaki so ocenjevali organiziranost rokometnega oddelka, in sicer z ocenami od 1-5, pri čemer je 1 pomenila zelo slabo organizacijo, 5 pa zelo dobro organizacijo.

Tabela 7: Organiziranost rokometnega oddelka

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	4,11
2.	3,77
3.	3,56
4.	3,38

V tabeli so podane povprečne vrednosti, ločeno po posameznih letnikih. Kot lahko razberemo, so z organizacijo oddelka najbolj zadovoljni dijaki 1. letnika. Sorazmerno s povečevanjem letnika šolanja pada povprečna vrednost strinjanja, saj lahko opazimo, da so najmanj zadovoljni prav dijaki 4. letnika, ki so hkrati najdlje časa na šoli. Tu bi lahko iskali glavni vzrok. Med dijaki ni statistično značilnih razlik ($p=0,136$).

Raziskavo lahko primerjamo s podobno raziskavo Zemljarič (2005), ki je bila izvedena v nogometnem oddelku. Opazimo lahko, da so podobnosti precejšnje, saj tudi v nogometnem oddelku zadovoljstvo z organizacijo sorazmerno pada s povečanjem letnika šolanja.

6.2.6 Razumevanje s trenerji, poučevanje trenerjev in zadovoljstvo z njimi

Športniki razvijejo veliko medosebnih odnosov. Ti odnosi vplivajo na ukvarjanje s športom in na športni rezultat. Odnosi s starši, odnosi z ostalimi športniki in strokovnimi delavci močno vplivajo na športnikovo dejavnost. Ključnega pomena pa je odnos med športnikom in trenerjem. Kakovost tega odnosa vpliva na stališča in vrednote športnika (Tušak, Misja in Vičič, 2003).

S kakovostjo odnosa med trenerjem in športnikom je močno povezana motivacija športnika in posledično uspešnost na tekmovanjih. Ker imajo dijaki rokometnih oddelkov prav tako svoje trenerje tudi v šolah in ne samo v klubih, nas je zanimalo, kako dobro se z njimi razumejo. Dijaki so imeli ponujene odgovore od 1-5, kjer je 1 pomenila, da se s trenerji zelo slabo razumejo, 5 pa, da se s trenerji razumejo zelo dobro.

Tabela 8: Razumevanje s trenerji

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	4,16
2.	3,15
3.	3,75
4.	3,88

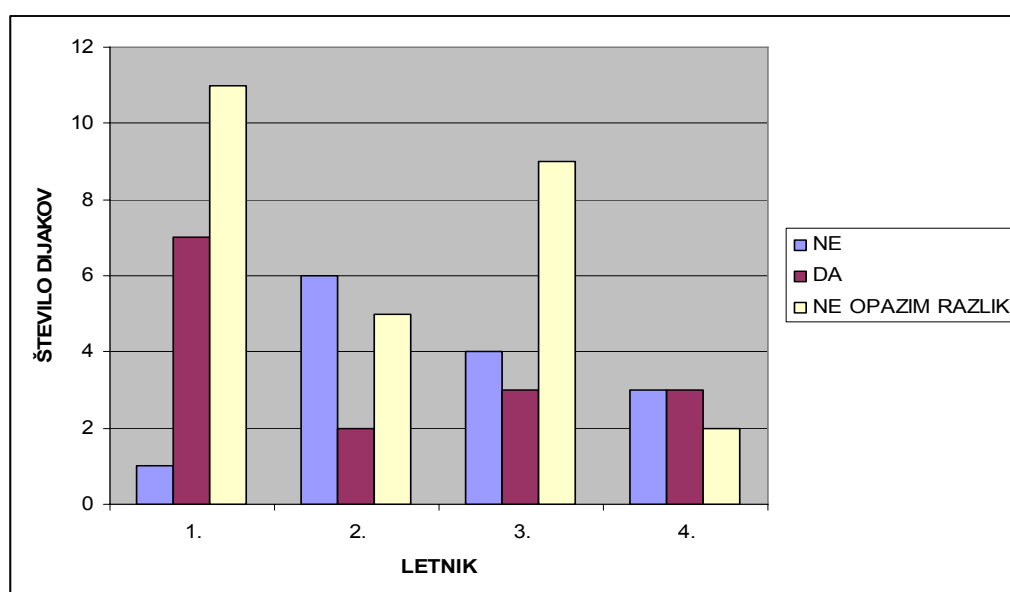
V zgornji tabeli so prikazane povprečne vrednosti strinjanja. Opazimo lahko, da se s trenerji najbolj razumejo dijaki 1. letnika, medtem ko se najslabše razumejo dijaki 2. letnika. Kljub vsemu je skupna povprečna vrednost 3,7, kar kaže na to, da se dijaki s trenerji dobro razumejo, kar je najverjetneje posledica dobrega dela trenerjev. Med dijaki posameznih letnikov so statistično značilne razlike ($p=0,009$).

Poleg zgornjega vprašanja nas je tudi zanimalo, kako dijaki ocenjujejo trenerje na šoli v primerjavi s trenerji v svojih klubih.

Graf 10: Zadovoljstvo s trenerji

Kot je omenjeno že v uvodu, morajo mladi biti deležni kakovostnega, splošnega in specialnega športnovzgojnega procesa. Zaradi pravilnega časovnega in količinskega odmerjanja le-tega in upoštevanja najširših pedagoških razsežnosti je nujno, da jih vodijo ustrezno strokovno usposobljeni športni pedagogi (trenerji) (Cankar idr., 1995).

Zaposlitev športnih pedagogov – trenerjev v šolah ne pomeni trganja vezi s klubi in športnimi društvi. Nasprotno, šele to zagotavlja nujno potrebno sodelovanje med šolo in klubi (Cankar idr., 1995).

S pomočjo hi kvadrat testa smo ugotovili, kar prikazuje tudi grafični prikaz, da med dijaki posameznih letnikov ni statistično značilnih razlik ($p=0,143$). Skoraj polovica dijakov (48%) je namreč mnenja, da med trenerji v klubu in šoli ne opažajo razlik, posebej je to vidno v 1. in 3. letniku. V prvem letniku je tudi veliko (36%) tistih, ki so mnenja, da so trenerji na šoli boljši. Največji odstotek tistih, ki so mnenja, da so trenerji v matičnih klubih boljši, je v 2. letniku.

Na podlagi rezultatov tega vprašanja lahko vsekakor zaključimo, da trenerji v šoli delajo dobro in kvalitetno, rezultate pa lahko primerjamo tudi z rezultati že omenjene raziskave Doupona Topič (2005). Le-ti so bili v 61% zadovoljni s profesionalnim delom v klubih, kjer so v ospredju vsekakor trenerji.

6.2.7 Kakšni so pogoji za trening?

Za dobro in nemoteno delo so seveda pomembni pogoji dela. To velja za vse športe in ne samo za rokomet. Ravno zaradi tega nas je zanimalo, kako so dijaki zadovoljni s pogoji, ki jih ponuja šola. Za treninge so na Gimnaziji Šiška zagotovljeni najboljши možni pogoji na atletskem stadionu, v specializirani gimnastični dvorani, telovadnici, dijaki pa imajo na voljo tudi fitnes. Vsi treningi so lahko podprti z nadstandardno opremo (avdio-video oprema, merilniki srčnega utripa, tenziometrijska plošča, računalniška oprema in strokovna literatura).

Dijaki so pogoje za trening ocenjevali na lestvici od 1-5, pri čemer je 1 pomenila, da so pogoji zelo slabi, 5 pa, da so pogoji zelo dobri.

Tabela 9: Pogoji za trening

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	4,37
2.	4
3.	4
4.	4

Povprečne vrednosti prikazane v zgornji tabeli, nam povedo, da so dijaki s pogoji na šoli precej zadovoljni. Poleg tega statistično značilnih razlik med dijaki posameznih letnikov ni ($p=0,469$). Ti rezultati so bili vsekakor pričakovani, saj dijaki rokometnih oddelkov svoje treninge opravljajo v Dvorani Tivoli, poleg tega pa imajo na voljo šolsko telovadnico, atletski stadion in gimnastično dvorano.

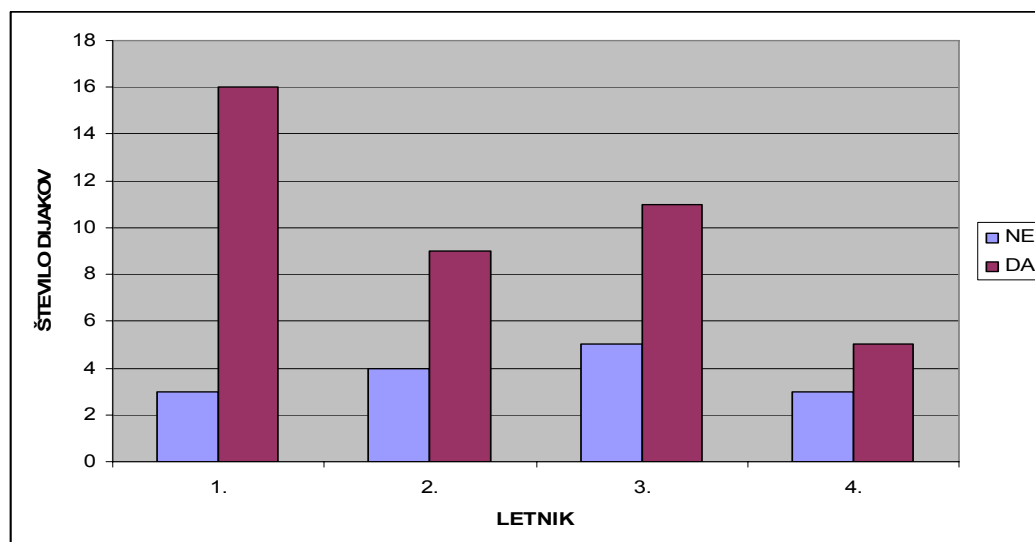
Zadovoljstvo s pogoji za trening se v Sloveniji razlikuje od športa do športa, saj so eni športi pri nas precej bolj zastopani kot drugi in se posledično vanje več vlaga. A kljub temu je že zgoraj omenjena raziskava Doupona Topič (2005) dala rezultate, da je kar 61% naših vrhunskih športnikov zadovoljnih z razmerami za trening.

6.2.8 Se vam zdi, da so treningi v šoli dovolj raznoliki in dinamični?

Metodika učenja in vadbe rokometne igre mora biti že pri igralcih mlajših starostnih kategorij vsaj delno podrejena končnemu cilju – ustrezno usposobljenemu igralcu, ki bo tako na tehnično-taktičnem področju kot tudi na morfološko-motoričnem in kondicijskem ter psihosocialnem področju kos zahtevam, ki jih pred njega postavlja rokometna igra. Od izbora in kombinacije ustreznih praktičnih metod učenja in vadbe tehnično-taktičnih elementov rokometne igre je v veliki meri odvisna hitrost učenja in količina osvojenih informacij, ki jih potrebuje igralec, da bi se znašel v t.i. sodobnem modelu rokometne igre (Šibila, 2004).

Zanimalo nas je, kakšno je mnenje dijakov o raznolikosti in dinamičnosti treningov v šoli.

Graf 11: Raznolikost treningov

Grafični prikaz nam pove, da so najbolj prepričljivi dijaki 1. letnika, ki v 84% trdijo, da so treningi v šoli precej dinamični in raznoliki, medtem ko je v 4. letniku takšnega mnenja le 36% dijakov. Razlika sicer statistično ni značilna ($p = 0,592$), kljub temu pa so razlike med letniki predvsem posledica daljšega šolanja na tej šoli, dijaki v višjih letnikih že poznajo sistem treningov in način dela.

6.2.9 Ali se vam zdi, da zaradi šolanja v rokometnem razredu napredujete v rokometni igri?

Na zgoraj postavljeno vprašanje so dijaki lahko odgovorili z lestvico od 1-5, pri čemer je 1 pomenilo, da so napredovali malo, 5 pa zelo veliko.

Tabela 10: Napredovanje v rokometni igri

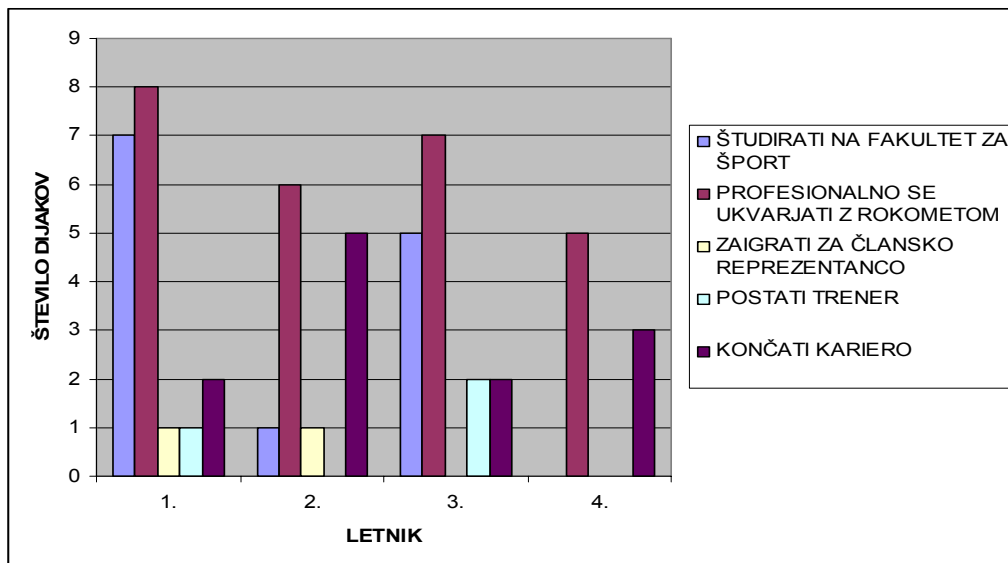
LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	3,53
2.	2,77
3.	3,62
4.	3,38

Kot je razvidno iz zgornje tabele, kjer so predstavljene povprečne ocene strinjanja, med dijaki posameznih letnikov ni statistično značilnih razlik ($p=0,176$). Povprečna ocena strinjanja znaša 3,6, od katere največ odstopajo dijaki 2. letnika.

6.2.10 Kaj si želiš po končanem šolanju in kaj ti šolanje pomeni?

Še več kot odločitev, kam se vpisati v srednjo šolo, pomeni odločitev kaj in kako naprej po končani srednji šoli, še posebej, kadar je to gimnazija in si praktično brez poklica. Ta odločitev je odločitev, ki lahko še kako vpliva na naše nadaljnje življenje, saj smo v položaju, da izberemo nekaj, s čimer se bomo pripravili ukvarjati celo življenje. Nekaj več možnosti oz. izbire imajo športniki, saj se poleg nadaljevanja šolanja na fakulteti lahko odločijo za profesionalno ukvarjanje s športom ali kakršnokoli delovanje v športu. Ravno zaradi tega nas je zanimalo, za kakšno pot se bodo odločili dijaki po končanem šolanju v rokometnih oddelkih.

Graf 12: Kaj in kako po končanem šolanju

Iz grafičnega prikaza lahko razberemo, da je največji odstotek (46%) tistih, ki se želijo profesionalno ukvarjati z roketom. Ta rezultat lahko povežemo z že omenjeno raziskavo Doupona Topič (2005), ki daje podatke tudi o tem, kakšna je izobrazba naših vrhunskih športnikov. Kot kažejo rezultati te raziskave, se večina vrhunskih športnikov za nadaljnje šolanje odloča šele po koncu športne kariere.

Zanimivi, a hkrati razumljivi so rezultati 4. letnika, kjer sta zajeta samo dva odgovora, in sicer 62% dijakov 4. letnika se po končani srednji šoli želi profesionalno ukvarjati z roketom, ostalih 38% pa želi končati roketno pot. Vsekakor je to že tista starost v roketu, kjer vsak posameznik že približno ve, kam sodi. Ravno zaradi tega se tisti, ki se ne vidijo več v roketu oz. so manj uspešni in se zavedajo, da na tem področju ne morejo poseči višje, odločajo za končanje roketne poti. Poleg omenjenih pa obstaja tudi mnogo drugih razlogov, zakaj mladi zaključujejo športno kariero. V ospredje vsekakor velja postaviti športne poškodbe in posameznikovo lastno izbiro zaradi drugih, pomembnejših vrednot.

Posebej zanimiv in presenetljiv je majhen odstotek tistih, ki želijo po končanem šolanju delovati kot trenerji. To pomeni, da želijo ostati v roketu. Takšnih je le 5% dijakov vseh letnikov.

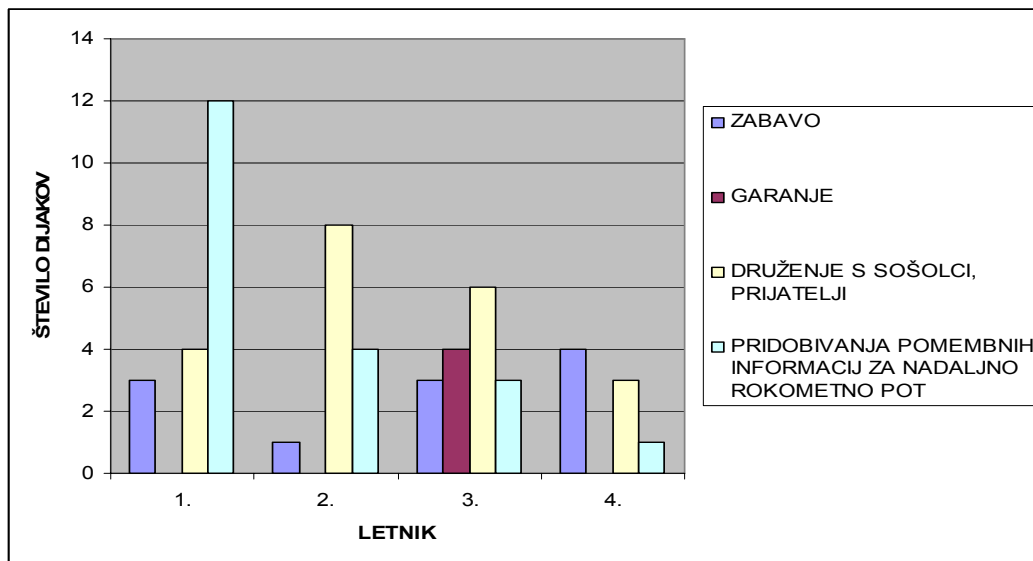
Kot študentka fakultete za šport sem iz grafa kot zelo zanimiv podatek razbrala tudi to, da je v 1. letniku največ tistih, ki želijo po končani srednji šoli študirati na Fakulteti za šport, medtem ko v 4. letniku ni niti enega. Razloge za to vidim predvsem v tem, da so dijaki 1. letnikov v tistem starostnem in razvojnem obdobju, ko je šport na prvem mestu in je le temu vse podrejeno, poleg tega imajo v večini še odprte vse poti za razvoj in napredek na športnem področju. Medtem ko se dijaki 4. letnikov v vseh

štirih letih že uspejo opredeliti, kaj jim je v življenju najbolj pomembno, poleg tega pa že približno lahko ocenijo, kje je njihovo mesto v športu.

Analiza podatkov je pokazala, da med dijaki ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,278$).

Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti, kaj dijakom pomeni šolanje v roketnem oddelku.

Graf 13: Kaj dijakom pomeni šolanje v roketnem oddelku

S pomočjo hi kvadrat testa smo ugotovili, da glede na odgovore obstajajo statistične razlike ($p=0,003$). Kot najpogostejša odgovora se pojavljata druženje s sošolci in prijatelji (38%) ter pridobivanje pomembnih informacij za nadaljnjo roketno pot (36%). Slednji se sorazmerno znižuje z večanjem letnika. Mnenje, da jim šolanje v roketnem oddelku pomeni zabavo, zastopa kar 20% vseh dijakov, največ v 4. letniku. To lahko povežemo s prejšnjim vprašanjem, saj je kar 38% dijakov 4. letnika takšnih, ki želijo po končanem šolanju zaključiti tudi roketno pot.

6.2.11 Ali je večina vaših ciljev povezanih z roketom?

Kot so pokazale analize nekaterih prejšnjih vprašanj, lahko trdimo, da je roket pomembno področje večine dijakov roketnega oddelka. Ravno zaradi tega nas je zanimalo, ali je tudi večina njihovih ciljev povezana z roketom. Na zgoraj postavljeno vprašanje so dijaki lahko odgovorili z lestvico od 1-5, pri čemer je 1 pomenilo, da se s trditvijo popolnoma strinjajo, 5 pa, da se s trditvijo nikakor ne strinjajo.

Tabela 11: Ali je večina ciljev povezanih z roketom?

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	2,68
2.	3,15
3.	2,88
4.	3,38

Kot je razvidno iz zgornje tabele, rezultati ne kažejo, da bi večina ciljev mladih rokometašev bila povezana z roketom. Povprečna ocena vseh letnikov znaša 3,18, v največji meri pa se s trditvijo ne strinjajo dijaki 4. letnika, kar lahko ponovno povežemo z ugotovitvijo, da kar precej dijakov v tem letniku zaključuje športno kariero. Kljub vsemu tudi dijaki preostalih treh letnikov, kot kažejo rezultati, dajejo velik pomen tudi drugim stvarim in so njihovi cilji usmerjeni tudi v druga področja. Glede na to, da gre za mlade ljudi, v procesu šolanja, je velika verjetnost, da so cilji usmerjeni tudi v izobrazbo. Med dijaki glede na zbrane odgovore ni statistično značilnih razlik ($p = 0,054$).

6.2.12 Ali bi bili zelo potrjeni, če bi se poškodovali in ne bi mogli nadaljevati roketne poti?

Večinoma za dokončno odločitev o koncu kariere ne prevlada samo en vzrok, ampak se le-ti med seboj prepletajo. Največkrat je konec kariere posledica preobremenjenosti zaradi usklajevanja šole in športa, poškodbe, premalo prostega časa, pojavijo se lahko motivacijski problemi, pritisk s strani staršev, krivi so lahko slabši pogoji za trening, spor s trenerjem, razočaranje nad slabšimi rezultati (Cecić Erpič, 2002).

Športne poškodbe pomenijo zlasti pri nekaterih športnih zvrsteh oz. panogah nenehno tveganje in hkrati bojazen športnika pri njegovi aktivnosti. Pogosto so odločilni dejavniki športnikove uspešnosti ali neuspešnosti. Neredko je ravno športna poškodba eden od vzrokov ali celo glavni vzrok za predčasno prekinitve športne poti.

Raziskava Cecić Erpič (2002), v kateri je sodelovalo 85 bivših slovenskih vrhunskih športnikov, kategoriziranih s strani Olimpijskega komiteja Slovenije, je pokazala, da so najpomembnejši dejavnik, ki je vplival na odločitev udeležencev, da končajo z

aktivno športno kariero, poškodbe in težave z zdravjem. Skoraj polovica udeležencev (38 od 85) je kariero končala ravno zaradi poškodb (Cecić Erpič, 2002).

Nas je zanimalo, kako bi dijaki v rokometnem oddelku prenesli dejstvo, da zaradi poškodbe ne bi mogli nadaljevati rokometne poti. Na zgoraj postavljeno vprašanje so dijaki lahko odgovorili z lestvico od 1-5, pri čemer je 1 pomenilo, da se s trditvijo popolnoma strinjajo, 5 pa, da se s trditvijo nikakor ne strinjajo.

Tabela 12: Poškodbe

LETNIK	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
1.	1,95
2.	1,85
3.	2,06
4.	2,75

Z analizo odgovorov je bilo ugotovljeno, da bi dijaki bili v večini zelo nesrečni, če ne bi mogli nadaljevati rokometne kariere. To je vsekakor razumljivo, saj gre za mlade in ambiciozne športnike. Povprečna ocena strinjanja vseh letnikov znaša 2,07. Nekoliko odstopajo 4. letniki, kar pa lahko povežemo z že znano ugotovitvijo naše raziskave, da kar 38% dijakov 4. letnika želi po končanem šolanju zaključiti rokometno kariero. Med dijaki glede na zbrane odgovore ni statistično značilnih razlik ($p= 0,446$).

7. SKLEP

Glavni namen diplomske naloge je bilo ugotoviti, koliko roket in roketna kariera pomenita mladim roketmetašem. Poleg tega nas je zanimalo, kdo je dijake navdušil za šolanje v roketnem oddelku, kako so dijaki zadovoljni z delom trenerjev v teh oddelkih in kakšne so ambicije teh dijakov po končanem šolanju.

Raziskava je bila izvedena na vzorcu 56 dijakov roketnih oddelkov Gimnazije Ljubljana Šiška. Podatke smo dobili s pomočjo anketnega vprašalnika in z analizo variance ter hi kvadrata. Obdelali smo jih s pomočjo statističnega paketa SPSS. Anketiranje je bilo izvedeno ob koncu šolskega leta, kar je vsekakor potrebno upoštevati, saj je to čas, ko so dijaki zaključevali šolsko leto. Le-to je vsekakor vplivalo na posamezne odgovore. Kljub temu smo dijake prosili za kar se da resnične odgovore.

Anketni vprašalnik je bil razdeljen v dva dela: socialno-demografske značilnosti in šolanje, treniranje ter igranje roketa. Glede na postavljene cilje, iz katerih izhajajo tudi hipoteze, smo s pomočjo analize variance in hi kvadrat testa med seboj primerjali odgovore.

Na podlagi podatkov, ki smo jih zbrali, lahko potrdimo ali zavržemo postavljene hipoteze:

H1: Večino dijakov so za roket navdušili starši.

Hipotezo 1 moramo zavreči, saj večina anketirancev meni, da so se za roket navdušili sami (44%), po številu odgovor so starši na drugem mestu (21%). Glede na odgovore pa med dijaki ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,172$).

H2: Večina dijakov se je za šolanje v športnem (roketnem) oddelku odločila sama.

Hipotezo 2 smo potrdili, saj se kar 50% dijakov strinja, da so se za šolanje v roketnem oddelku odločili sami. Statistično značilnih razlik med dijaki ni ($p=0,058$).

H3: Kljub šolanju v roketnem oddelku dijaki v svojih matičnih klubih nimajo prioritete.

Večina trenerjev teži k čim boljšemu rezultatu in ravno zaradi tega se velikokrat zgodi, da dajejo prednost igralcem, ki izstopajo po kvaliteti, in ne tistim, ki dajo največ od sebe na treningih in tekmah. Glede na dobljene podatke lahko **hipotezo 3**

potrdimo, saj povprečna ocena strinjanja znaša 4,2, kar pomeni, da se dijaki skoraj v večini s tem ne strinjajo. Drugače rečeno, nimajo občutka, da bi pri trenerjih imeli zaradi šolanja v rokometnem oddelku kakršnokoli prednost. Ravno tako med dijaki ni statistično značilnih razlik ($p= 0,192$).

H4: Večina dijakov se želi po končanem šolanju še vedno ukvarjati z rokometom.

Hipotezo 4 lahko potrdimo, saj je največji odstotek (46%) tistih, ki se želijo po končanem šolanju profesionalno ukvarjati z rokometom. Kljub temu, da je tudi 21% tistih, ki po končanem šolanju želijo zaključiti rokometno pot, je hipoteza potrjena, saj je med njimi kar 38% dijakov 4. letnika. To so tisti, ki se ne vidijo več v rokometu oz. so manj uspešni in se zavedajo, da na tem področju ne morejo poseči višje. Poleg omenjenih obstaja tudi mnogo drugih razlogov, zakaj mladi zaključujejo športno kariero. V ospredje vsekakor velja postaviti športne poškodbe in posameznikovo lastno izbiro, ko v ospredje prihajajo druge vrednote, ki imajo prednost pred športom. Analiza podatkov je pokazala, da med dijaki ne obstajajo statistično značilne razlike ($p= 0,278$).

H5: Večina dijakov je zadovoljna z delom trenerjev.

Hipotezo 5 lahko delno potrdimo, saj analiza podatkov kaže, da je skoraj polovica dijakov (48%) mnenja, da med trenerji v klubu in šoli ne opažajo razlik. Posebej je to vidno v 1. in 3. letniku. Sami nimamo podatkov, kako so zadovoljni s trenerji v klubih. V prvem letniku je 36% tistih, ki so mnenja, da so trenerji na šoli boljši. Glede na dobljene podatke med dijaki posameznih letnikov ni statistično značilnih razlik ($p= 0,143$).

H6: Večina dijakov svoje cilje podreja rokometu.

Hipotezo 6 moramo zavreči, saj povprečna ocena strinjanja znaša le 3,18, v največji meri pa se s trditvijo ne strinjajo dijaki 4. letnika. Kljub vsemu tudi dijaki preostalih treh letnikov, kot kažejo rezultati, dajejo velik pomen tudi drugim stvarim in so njihovi cilji usmerjeni tudi v druga področja. Glede na to, da gre za mlade ljudi, v procesu šolanja, je velika verjetnost, da so cilji usmerjeni tudi v izobrazbo. Med dijaki glede na zbrane odgovore ni statistično značilnih razlik ($p= 0,054$).

Na podlagi hipotez, ki so v večini potrjene, lahko zaključimo, da je šolanje v rokometnih oddelkih dobra motivacija in podlaga za nadaljnje ukvarjanje z rokometom, saj se rokometni oddelek, po rezultatih sodeč, ponaša z dobro organizacijo in dobrim delom trenerjev. To je vsekakor velika prednost za tiste, ki želijo svojo kariero še naprej graditi.

Dejstvo je, da vsi ne bodo postali vrhunski rokometiši, a če to uspe le nekaj dijakom rokometnega oddelka, si smejo zasluge za to lastiti tudi vsi, ki delujejo v rokometnih oddelkih.

Uvedba teh oddelkov je za slovenski rokomet vsekakor korak naprej, saj imajo dijaki tako možnost, da se ob dobrih treningih tudi uspešno soočajo s šolskimi obveznostmi.

8. LITERATURA

- Bon, M. (2005). Rokometni oddelek na gimnaziji iz vidika RZS: *Trener rokomet 12* (2), 26-30.
- Bon, M. (2005). Rokometni oddelki na srednjih šolah: izkušnje in perspektiva. *Šport*, 53 (4), 7-9.
- Cankar, A. (1995). *Športni oddelki v gimnaziji*. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- Cankar, A. in Kovač, M. (1995). Uvod. V A. Cankar in M. Kovač (ur.), *Športni oddelki v gimnaziji: možnosti za delo z dijaki, nadarjenimi za šport* (7-14). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Cankar, A. in Kovač, M. (1996). Športni oddelek v gimnaziji. V *Dijagnostika u sportu: zbornik radova* (179-183). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta.
- Cankar, A., Kovač, M. in Strel, J. (1995). Model in finančno ovrednotenje. V A. Cankar in M. Kovač (ur.), *Športni oddelki v gimnaziji: možnosti za delo z dijaki, nadarjenimi za šport* (282-256). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Cecić Erpič, S. (2002): *Konec športne kariere: razvojno psihološki in športno psihološki vidik*. Fakulteta za šport, Ljubljana.
- Doupona Topič, M. (2005). Sport, gender and the issues of life. V *Sexuality, sport and the culture of risk* (103-118). Oxford : Meyer & Meyer Sport.
- Kosec, Z. (2006). *Načrtovanje kariere rokometaša*. Specialistično delo. Kranj: Fakulteta za organizacijske vede.
- Kovač, M., Cankar, A. (1993). Športni oddelek v srednji šoli: *Šport 41* (1/2), 11 – 15.
- Pitts, P. (1992). Racial minorities and big time U.S. team sports: *Qualitative sociology* 15 (3).
- Šibila M. (2004): *Rokomet: izbrana poglavja*. Fakulteta za šport, Ljubljana.
- Tušak, M., Misja, R. in Vičič, A. (2003). *Psihologija ekipnih športov*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Waldron, J., Krane, V. (2005). Whatever it takes: Health compromising behaviors in female athletes: *Quest* (57), 315 – 329.

Zemljarič, B. (2005). *Mladi nogometaši in šolanje v nogometnih oddelkih*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Internet:

Nekaj pomembnih informacij in datumov za vpis. (2008). Ljubljana: Rokometna zveza Slovenije. Pridobljeno 5. 7. 2008, iz www.rokometna-zveza.si/default.asp?l=2&n=596.

Kategorizacija. (2008). Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije. Pridobljeno s spleta 15. 7. 2008, iz www.olympic.si/index.php?id=78.

9. PRILOGE

VPRAŠALNIK

Z vprašalnikom, ki je pred vami, želimo ugotoviti, kako poteka vaše delo na šoli in kako ste zadovoljni z delom in profesorji. Na večino vprašanj odgovorite tako, da označite tisto oznako, ki najbolj ustreza vaši oceni. Pri ocenjevanju si pomagajte z lestvico, ki je podana ob vsakem vprašanju.

Prosim vas, da odgovarjate kar se da iskreno in da odgovorite na vsa vprašanja. Pri vsakem vprašanju je možen le en odgovor. Vsi odgovori bodo zaupni, anonimni in uporabljeni zgolj za raziskovalne namene. Pravilnih oz. nepravilnih odgovor ni.

Socialno-demografske značilnosti (1. del)

1. Od katerega leta starosti se ukvarjate z roketom?   Od _____ leta

2. Starost: _____

3. Kakšen šolski uspeh ste dosegli v zadnjem letu?

1 – nezadosten

2 – zadosten

3 – dober

4 – prav dober

5 – odličen

4. Kje ste začeli svojo roketno pot?

a) v roketni šoli

b) v domačem klubu

5. Kdo vas je navdušil za igranje rokometu?

a) sam

b) starši

c) prijatelji

d) sošolci

e) sorodniki

f) drugo: _____

6. Rokomet igram zaradi:

a) zabave

b) druženja s prijatelji

c) ker želim postati vrhunski rokometaš/ica

- d) ker želim biti v telesni kondiciji
- e) drugo: _____
- f) rokometa ne igram več
- g)

7. Ocenite, kateremu socialnemu sloju pripada vaša primarna družina (oče, mati).
nižji sloj   srednji sloj   višji sloj

8. Iz katere regije prihajate?   Regija: _____
Druga država: _____

9. Katera je najvišja stopnja izobrazbe očeta in matere? (napišite zaporedno številko)

mati: _____   oče: _____

1 – brez formalne izobrazbe	5 – višja šola
2 – osnovna šola	6 – visoka šola (fakulteta)
3 – poklicna šola	7 – magisterij, specializacija
4 – srednja šola	8 – doktorat znanosti

10. Ali se vaš oče aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjal s športom?
nikoli   nekoč   sedaj

11. Ali se vaša mati aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjala s športom?
nikoli   nekoč   sedaj

12. Kako močno vas oče vzpodbuja pri razvoju vaše rokometne poti?
1 (malo)   2   3   4   5 (močno)

13. Kako močno vas mama vzpodbuja pri razvoju vaše rokometne poti?
1 (malo)   2   3   4   5 (močno)

14. Starši od mene pričakujejo boljše športne rezultate.
1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

15. Koliko finančnih sredstev so vaši starši vložili v vaše športno udejstvovanje?
1 (zelo malo)   2   3   4   5 (zelo veliko)

16. Ali menite, da je šolanje v rokometnem razredu drago?
ne   da

17. Ali dobivate štipendijo?
ne   da

Šolanje, treniranje in igranje rokometu (2. del)

18. Kdo vas je navdušil za šolanje v rokometnem oddelku?

- a) sam
- b) starši
- c) prijatelji
- d) trener
- e) drugo: _____

19. V kateri rokometni ligi nastopate s svojim klubom? _____

20. Na katerem igralnem mestu igrate v svojem klubu? _____

21. V svojem klubu igram vedno, ne glede na športno formo.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

22. Zaradi šolanja v rokometnem oddelku imam prednost pred igralci/igralkami v svojem klubu.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

23. Zaradi šolanja v rokometnem oddelku imam določene prioritete pri svojem trenerju.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

24. Zaradi šolanja v rokometnem oddelku si težko pridobim zaupanje svojih soigralcev/soigralk.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

25. Zaradi šolanja v rokometnem oddelku soigralci/ke veliko pričakujejo od mene (na tekmi).

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

26. V svojem klubu imam veliko prijateljev/prijateljic.

1 (zelo malo)   2   3   4   5 (zelo veliko)

27. Ali ste član/ica katere izmed slovenskih rokometnih reprezentanc?

ne   da

Če je odgovor DA, napišite v kateri. _____

28. Ali ste bili član/ica reprezentance še pred vpisom v rokometni razred?

ne   da

29. Kako je organizirano šolanje v rokometnem razredu?

1 (zelo slabo) 2 3 4 5 (zelo dobro)

30. Kakšno se vam zdi delovanje Rokometne zveze Slovenije v povezavi z rokometnimi oddelki?

- a) nimam občutka, da bi bili povezani
- b) rokometna zveza se vključuje zgolj ob velikih turnirjih, ki se jih udeležujemo v tujini
- c) občutek imam, da smo ves čas v stiku
- d) drugo _____

31. Program v rokometnem oddelku je zelo naporen.

1 (ne drži) 2 3 4 5 (drži)

32. Kako dobro se razumete s profesorji (trenerji) na šoli?

1 (zelo slabo) 2 3 4 5 (zelo dobro)

33. Ali menite, da so trenerji v rokometnem oddelku boljši od trenerjev v matičnem klubu?

ne da ne opazim razlike

34. Kolikokrat tedensko imate treninge v šoli? _____

35. Kakšni so pogoji za trening v šoli?

1 (zelo slabi) 2 3 4 5 (zelo dobri)

36. Treningi v šoli so zelo raznoliki in dinamični.

ne da

37. Ali vas treningi v šoli utrudijo?

1 (malo) 2 3 4 5 (zelo)

38. Se vam zdi, da zaradi šolanja v rokometnem razredu napredujete v rokometni igri?

1 (malo) 2 3 4 5 (zelo)

39. Po končanem šolanju želim:

- a) študirati na športni fakulteti
- b) profesionalno se ukvarjati z rokometom
- c) zaigrati za člansko rokometno reprezentanco
- d) postati trener
- e) končati rokometno pot

40. Šolanje v rokometnem razredu mi pomeni:

- a) zabavo
- b) garanje
- c) druženje s sošolci, prijatelji
- d) pridobivanje pomembnih informacij za nadaljnjo rokometno pot

41. Sebe vidim predvsem kot rokometaša/rokometašico.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

42. Večina mojih ciljev je povezanih z rokometom.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

43. Med največje cilje uvrščam igranje v članski reprezentanci.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

44. Večina mojih prijateljev/prijateljic je rokometašev/rokometašic.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

45. Rokomet je najbolj pomembno področje mojega življenja.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

46. Drugi ljudje me vidijo predvsem kot rokometaša/rokometašico.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)

47. Bil/a bi zelo potr/a, če bi se poškodoval/a in se ne bi več mogel/mogla ukvarjati z rokometom.

1 (popolnoma se strinjam)   2   3   4   5 (nikakor se ne strinjam)